elkar

UDAZKENA 2019
57. ZENBAKIA
www.elkar.eus

BERNARDO ATXAGA

Etxeak eta hilobiak, azken nobela izango dena

+

LUZ GABÁS

El latido de la tierra

HIRIBURUETAKO GIDAK

Arian euskara ikasteko metodoak zazpi irakurketa liburu kaleratu ditu

IZEN PROPIOAK:

Ruben Sanchez · Ane Zabala · José Ignacio Carnero · Juan Luis Zabala · Irati Jimenez
Antton Olariaga · Ascensión Badiola · Yuval Noah Harari · Xabier Leturia · Irati Fernandez Gabarain

8435226176741

Badatoz jolasak!
Jolas hezitzaileen gida 2019-2020
laster eskuragarri **elkar** liburu-dendetan
JOLAS HEZITZAILEEN GIDA
2019 2020
GUÍA DE JUEGOS DIDÁCTICOS
%-5 Elkarkideent
elkar
www.elkar.eus

IRATI FERNANDEZ GABARAIN

Kultura sarean

Jarrai gaitzazu gure sare sozialetan

@elkar
@elkar
postdata.elkar.eus
flickr elkartaldea
elkarTaldea

elkar
www.elkar.eus

elkar liburu-dendak

ALGORTA (GETXO)
Telletxe 11
94 491 66 16

ARRASATE
Erdikokale 14
943 79 78 29

BAIONA
Arsenal plaza
559 59 35 14

BASAURI
Dr. Jose Garai 11
94 426 13 84

BERGARA
Ibargarai 7
943 76 40 50

BILBO
Licenciado Poza 14
94 443 47 08

Iparragirre 26
94 424 02 28

Zamudioko ataria Zazpikale
94 416 14 50

DONOSTIA
Fermin Calbeton 21
943 42 00 80

Bergara 6
943 42 63 50

GASTEIZ
San Prudencio 7
945 14 45 01

Apraiztarrak 1 Campus
945 14 16 70

HERNANI
Kale Nagusia 30
943 55 15 37

IRUN
Colon pasealekua 8
943 63 17 26

IRUÑEA
Comedias 14
948 22 41 67

Leire 9
948 17 55 38

TOLOSA
Arostegieta z/g
943 67 35 33

El primer caso de la inspectora Manuela Mauri

La nueva serie policial de Lorenzo Silva, junto a Noemí Trujillo.

DESTINO

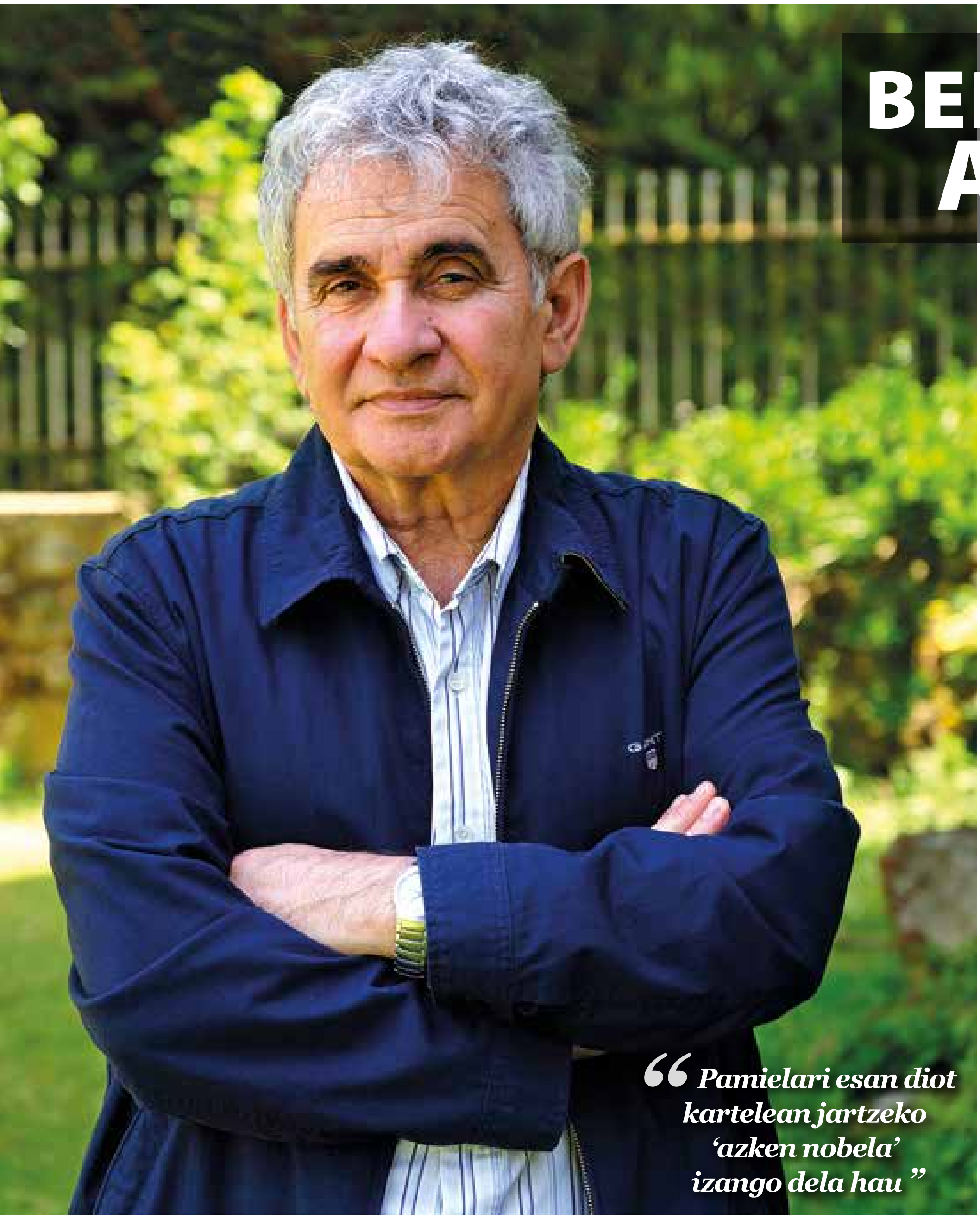

BERNARDO ATXAGA

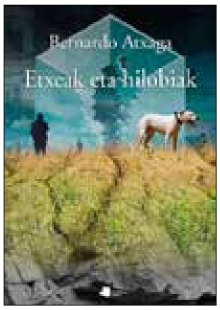

ETXEAK ETA HILOBIAK
Bernardo Atxaga
PAMIELA

Errealitatearen labirintoan sartu eta barrutik hitz egitea da idazlearen lana Bernardo Atxagaren ustez: “sentimentuak harrapatu eta egiak azalerazi". *Etxeak eta hilobiak* sekula idatzi duen nobelarik konplexuena dela dio. Irakurleak, berriz, jauzia nozitu gabe egingo du errealismotik surrealismora, bihotza uzkurtu eta irribarre. Atxagaren azken eleberria da hau izatez baina baita desioz ere. Beste leku (literario) batzuk bisitatu nahi ditu aurrerantzean; txikiagoak neurriz baina ez sendotasunez.

> *“Pamielari esan diot kartelean jartzeko ‘azken nobela’ izango dela hau”*

Asteasun jaiotako idazleak badaki nola sentitzen den Elias nerabea Pauera frantsesa ikastera joan, aurkezpenean “village” batetik datorrela esan eta ikaskideek, irain modura, “bilash” deitzen diotenetik.
Bai, xehetasunetan dago Jainkoa. Inbentario bat egingo bagenu zer den nerabe baten bizitza herri txiki batean eta gero Frantziara dihoanean, infinitoa litzateke. Harrigarria egiten zait, nola bizi garen modu sinplean, oin bat bestearen atzetik botata, eta aldiz, burua, sentimentuak, infinitoak dira. Horiek harrapatzea da literaturaren eginkizuna.

Mutututa itzuli da Elias Frantziatik Ugartera. Halako batean, osaba jabetu da: “fraideen eskola batean egon da. Hor egongo da esplikazioa”.
Idazleak beti bi ardatzekin jokatzen du: Batetik, oroitzapena. Finean, halako “flash” batzuk dira oroitzapenak; ez sekuentzia osoa. Eta bestetik, irudimena. Irudimenak nahastu egiten du dena, duela 30 urtekoa atzokoarekin. Eta litekeena da istorio horretan esperientzia horiek gurutzatuta egotea. Mutilak halako izu bat sentitu du eta mututu egin da. Ni egona naiz “Beau-Frère” ikastetxean. Ez naiz ezagutzen ez dudan lekua deskribatzen ari.

Epilogoa alde batera utzita, sei narrazio ditu eleberriak. Autonomoak dira baina unibertso bakarra osatzen dute.
Batasuna da eleberriaren ezaugarri nagusia. Pieza guztiek, orri guztiek egon behar dute harremanetan, esfera batean bezala. Eta ez dago ezer esfera horretatik kanpo. Sekula idatzi dudan nobelarik konplexuena izango da. Egiterakoan, alegia. Irakurleak, berriz, erraz irakurriko duela uste dut. Pentsatu geranio batean: lorea bera harmonikoa eta soila da. Haren zainek, berriz, mataza bihurria ostazen dute. Ba, geranioa eskaini nahi izan diot irakurleari, ez zain-mataza bihurri bat.

1972tik ia gaur arte doa nobela eta okindegi bat bezain leku xumean girotutako istorio errealistenetik, istripu baten harira deskribatutako pasarte surrealistaraino.
Gure ikuskeran, esna gauden bitartean ezagutzen dugun errealitateak hartzen du zentraltasuna. Baina denok egiten dugu amets, denok edan dugu inoiz gehiegi, jendeak ebakuntza izan du eta anestesiarekin era guztietako munduak azaldu zaizkio. Esna gaudenean bezala, erabat esna ez gaudenean ere errealitate asko dago eta nik aspaldi beste alde honekin ere asko jokatu dut.

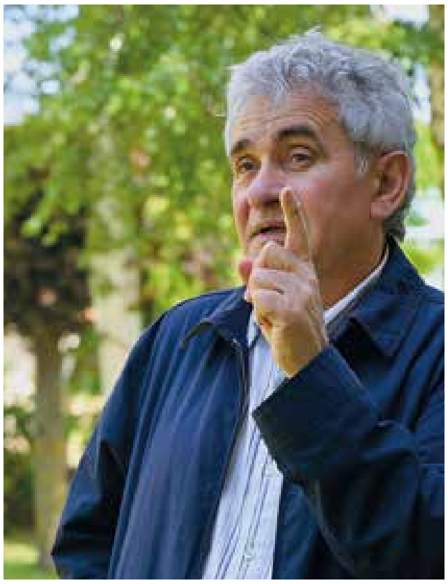

AZALEKO ETA BARRURIKO ARGAZKIAK: XABIER IDOATE

Subkonszientearekin.
Uste dut idazle izateko tresna horrekin idatzi behar dela; ez dena kontrolpean izan. Idazkera honetan, batez ere narrazioan, miresgarria den zerbait gertatzen da: alegia, nola joaten zaren egiarantz. Egia harrapatzea zaila da eta berdin egia esatea. Denok dakigu gainera bizimoduak halako arintasun bat behar duela bizi ahal izateko. Senar-emazteen harremanetaz, heriotzaren aurreko ikaraz, ez dira egiak esaten eta agian ondo dago ez esatea. Idazkera da horiek esateko bidea.

Eleberrian Mateok Pascal irakasleari bezala, galde diezazuket zuri zein den idazlearen zoriona?
Hauxe da literaturatik egia nola esan litekeenaren adibide bat. Nire urteekin, autobiografia batean ez nioke neure buruari galdera hori egingo. Baina nerabe baten bidez egin dezakezu galdera hori.
Zoriona? Oraintxe nik daukadana. Lasai nagoelako. Egin duzu egin nahi zenuena, egin nahi izan duzun bezala eta nire kasuan horrek esan nahi du askatasun osoz. Ez da gutxi. Izan ere, gure bizitzan zenbat eta aurrerago joan, pixkanaka zure inguruan mugimendu bat sentitzen duzu. Kaiola bat ari dira zuretzat egiten eta zure burua geroz eta barrurago ikusten duzu. Horretaz konturatuta, uste dut eutsi egin diodala askatasunari. Eutsi egin behar zaio buruari bere lekuan.

Hori da idazlearen ahuldade nagusia ere, bere burua?
Bai, hori da idazlearen arriskua baina baita bere espaziontzia ere. Idazleak ikasi behar du buruak alde egingo diola eta iritsiko dela nahi ez duen lekuetara baina itzultzen jakin behar du. Idazlearen lana oso hurbil dago eromenetik, oso hurbil. Ilargira joan zaitezke baina horrek arrisku bat du.

Ia bi urte *Etxeak eta hilobiak* taxutzen. Orain sukaldea jasotzera?
Pamielari esan diot ahal bada kartelean jartzeko “azken nobela”. Alde batera egia da, orain arteko azkena baita baina nire desioa, zilegi bada esatea, hau azken nobela izatea da. Beste leku batzuk bisitatu nahi ditut. Hemengo eliza literarioan, euskarazkoan, (broma gaiztoa eginda, hau ez da eliza, ermita baizik), gauza asko kanpoan geratzen dira. Irakurleak erdiko gauzak nahi ditu, eleberriak eta noizean behin poemak. Baina gure erlijio honetan badira beste praktika batzuk eta nik beste idazkera batzuk arakatu nahi ditut. Marx anaien filmeen gidoilariak esaten zuen ez zekiela jendeak zergatik esaten zuen nobelak hain garrantzitsuak zirela; “miniatura batek mural batek adina balio du”, zioen berak. Ze ondo esana!

Eta zer kabitzen da miniatura literario batean?
Euskadi Irratiko “Faktoria” saiorako egin nituen “zeruko kronikak” edo testu batzuk, non goizetik gauera gertatutakoa kontatzen dudan. Behin, egun jakin batean gertatutakoaren bostpasei pieza idatzi nituen eta harrituta gelditu nintzen zenbat gauza gertatu litezkeen egun bakarrean eta zeinen harrigarriak batzuk. Surrealismoa eguneroko bizitzan. Egun bateko piezetatik gauza oso sendoak atera litezke. Hortik joko dut, igual. Joan naiz ilargiraino eta ea orain ilargiaren atzean zer dagoen. Ez banaiz itzultzen, (barre), gogoratu nirekin.

MAITE ARTOLA
Kazetaria

Elkarrizketa osorik:
http://bit.ly/bernardo_atxaga

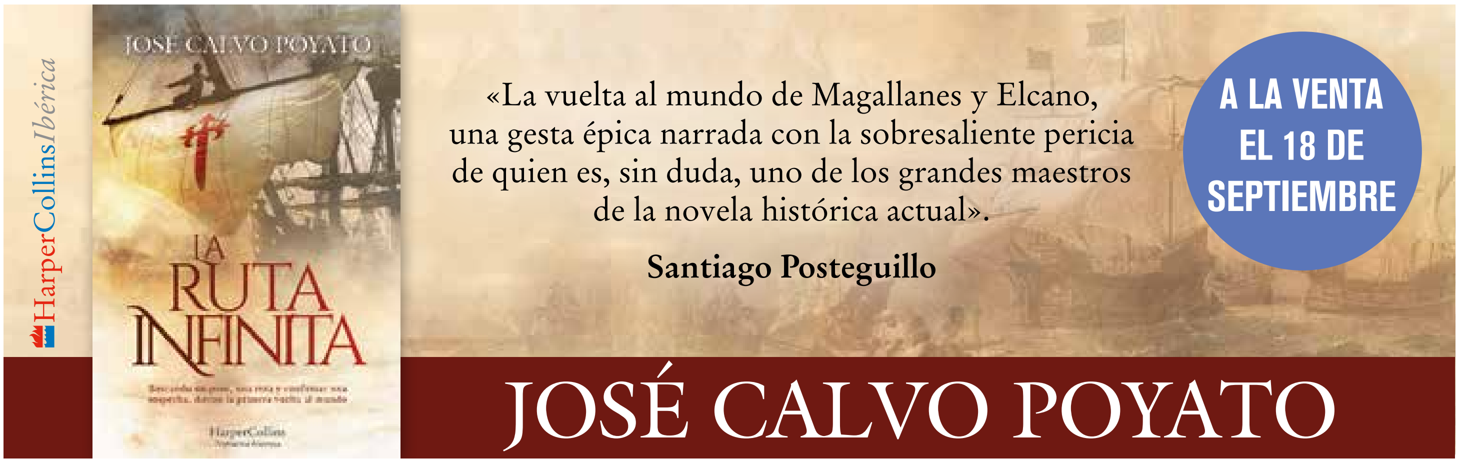

ANE ZABALA
Kazetaria

Proposamena

INDARKERIAK ETA PENTSAMENDU KRITIKOAK BAT EGIN DUTE

Indarkeria beti egon izan da. Gaur egun, asko hitz egiten dugu indarkeriak erabiltzen dituen mozorroez. Biolentzia bizitzako eremu guztietan agertzen zaigu. Gainera funtsezko papera jokatzen jarraitzen du boterea eta zapalkuntza harremanak osatzeko. *Retratos de la violencia* pentsamendu kritikoaren inguruko komikia dugu, sei ilustratzailek (**Inko**, **Carl Thompson**, **Robert Brown**, **Chris Mackenzie**, **Michiru Morikava** eta **Yen Quach**) eginikoa eta bi autoreek, **Brands Evans** eta **Sean Michael Brown**, laburbildutakoa. Forman eta edukian komiki berezia dela esango nuke, hamar kapitulutan banatuta dago, hamaika eskutara marraztua. Biolentziaren inguruko pentsamendua landu duten hamar pentsalariren inguruko komikiak dira, hortaz. Biolentziak egunotan gure gizartearen arazo larria eta konplexua izaten jarraitzen du, jendartea aurrez aurre jartzen duena. Arazoa askotarikoa da, biolentzia forma eta era askotan gertatzen baita, eta denok eragiten gaitu. Nobela grafikoan edo ilustrazioan oso ezagunak diren sortzaileak eta mundu akademikoan oso ezagunak diren autoreak (**Hannah Arendt**, **Frantz Fanon**, **Brad Evans**, **Edward Said**, **Paulo Freire**, **Michel Foucault**, **Susan Sontag**, **Noam Chomsky**, **Judith Butler**, **Giorgio Agamben**) liburu batean bildu ditu. 12 orritan pentsalari baten lan akademikoa iruditara ekarri eta irakurgarri jarri dute. Hitzaren eta irudiaren bitartez pentsamendu kritikoa uztartzeko eta biolentzia ezberdinen hausnarketak plazaratzeko manuala da. Komiki bakoitzak pentsalari baten lan nagusietako baten iruzkina abiapuntutzat hartzen du. Indarkeria aztertzerako orduan, memoria egitea ezinbestekoa da. Adibidez, komikiaren pasarte batean indarkeria kolonialak gaur egun utzitako ondorioak aztertzen dira. Besteak beste, orriotan agertuko dira ekialde eta mendebaldearen arteko erlazioa eta tentsioak, hedabideen papera, propaganda zabaltzeko tresnak, bizitza prekarioak... Atal bakoitzari estilo ezberdina eman diote, batetik besterako ezberdintasuna estetikoki zainduz. Akademikoaren eta bisualaren arteko elkarrizketa hau gure garaiko pentsalari kritiko nabarmenenetako batzuenganako sarrera bikaina da.

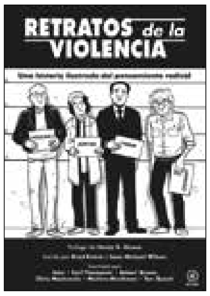

RETRATOS DE LA VIOLENCIA UNA HISTORIA ILUSTRADA DEL PENSAMIENTO RADICAL
Batzuk
AKAL

Profila HERTZAINAK

IZAN EZ BALITZ ASMATU BEHARREKOA

JUAN LUIS ZABALA
Kazetaria

Wikipediak honako hau dio *Euskal Rock Erradikala* sarreran: "Gaztelania izan zen Euskal Rock Erradikalaren hizkuntza nagusia, eta euskaraz saiatu ziren lehen taldeak *Zarama* eta *Hertzainak* izan ziren. Biek ala biek erabaki antzeko bat hartu zuten: Euskal Herrian punka egiteko, euskaraz abestu behar zen. Horrela, bi taldeetako abeslariek, **Xabier Montoiak** (gerora *M*-ak taldean aritu zena) eta **Roberto Mosok**, hurrenez hurren, euskaraz ikasteari ekin zioten".

Hizkuntzari dagokionez, berezitasun hori izan zuen, beraz, *Hertzainak* taldeak hasieratik, duela 38 urte, 1981ean, sortu zenetik. Lehen diskoa kaleratu zutenerako (*Hertzainak* izenburua zuena, duela 35 urte, 1984an), **Montoiak** taldea utzia zuen eta gaztetxo euskaldun batek, **Garik**, zuen hartua haren lekua.

Beste berezitasun garrantzitsu bat ere izan zuen *Hertzainak* taldeak garai eta giro bereko rock eta punk talde gehienekin alderatuz gero: ikuspegi ideologiko informatuagoa, landuagoa, garatuagoa, zorrotzagoa zeukan, ezker abertzalearekin estu lotua baina, aldi berean, ezker abertzalearen joera eta ezaugarri askorekin kritikoa. Ezker abertzaleak 80ko hamarkadako azken urteetan izan zuen ikuspegi aldaketaren aitzindaritzat har daiteke *Hertzainak*.

Horren guztiaren ondorioz, garai eta giro hartan, *Hertzainak* talde –iraintzat ere har daitekeen hitza barkatzen bazait– "intelektuala" izan zen, behintzat inguruan zeuzkan gainerako gehienekin alderatuz gero. Hala ere, euskaraz eta hitz landuagoekin aritzearen ustezko "desabantaila" izan arren, publikoarekin konektatu eta sekulako arrakasta izan zuen.

Meritu horren parte handi bat, bestalde, musikari zor zaio. Horretan ere garaiko eta giro bereko talde gehienak ez bezalakoa izan zen *Hertzainak*. **Josu Zabalak** –taldearen diseinatzaile nagusiak– *do it yourself* primariotik haragoko musikariak bildu zituen inguruan, eta horrek sendotasun musikal handia eman zion taldeari.

Esaten da ba izan ez balitz asmatu egin beharko zatekeela... Ba hori esan daiteke *Hertzainak* taldeari buruz.

BARREN-BARRENEAN

GURE ARBASOEN ESKIFAIA

IRATI JIMENEZ IDAZLEA

Ez dut uste euskal literatura inoiz izan denik batzuetan iruditu zaigun bezain zabal, osasuntsu edo handi. Literatura txiki bat daukagu, apenas tradiziorik gabea. Haragiari kariño gutxi izan diogu. Belaunaldien arteko elkarrizketa eskasa. Kooperatibismoa falta zaigu. Eta erotismoa ere bai. Sobrenaturalismoa gutxiesten dugu eta ironiaz hitz egiten dugu, baina benetako umorea falta zaigu eta gorputzeko humoreak ere bai. Ez dugu Urre Gorrizko Arorik izan. Ez daukagu boom gogoangarririk. Ez zaigu sortu 27koaren antzeko belaunaldirik, loriazko poeta gazteen armada garaiezinik. Baina marinelak izan ditugu, literaturaren korronte submarinoetan igerian. Eta txinparta gogoangarri batzuk, han eta hemen, historia irabaz dezakegula frogatzen dutenak.

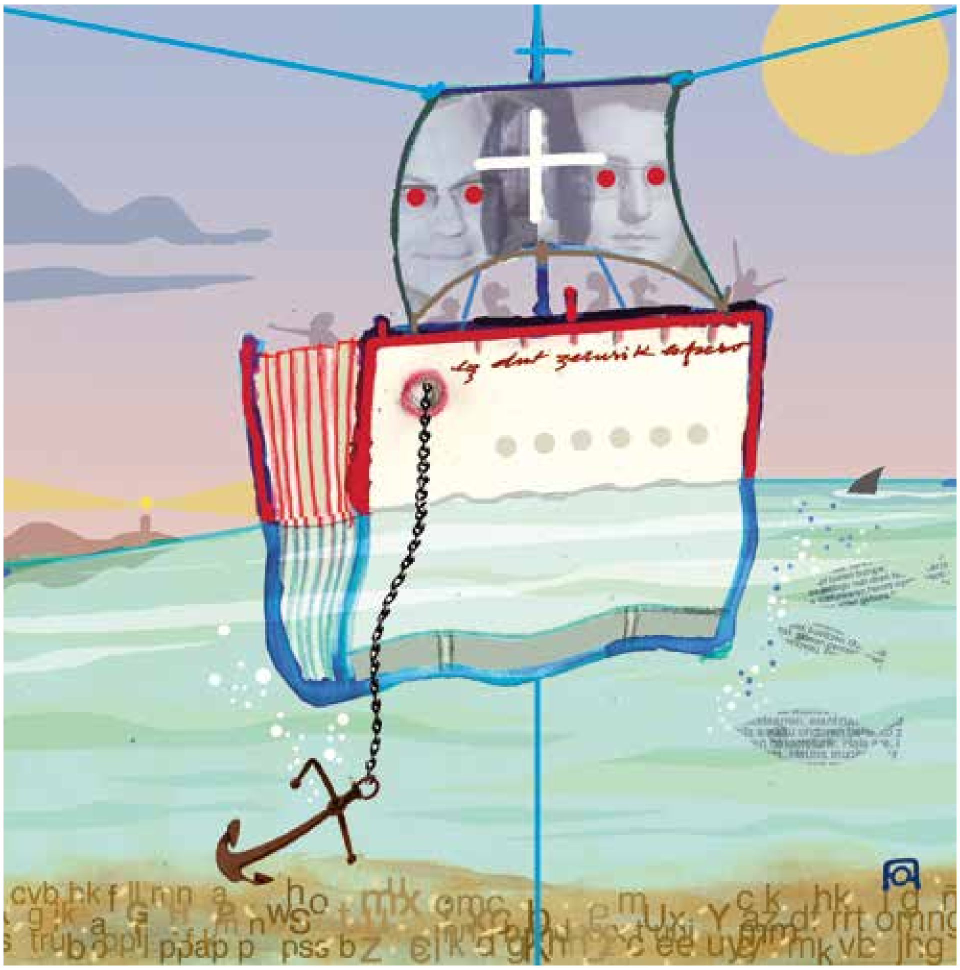

ILUSTRAZIOA: ANTTON OLARIAGA

Izan dugu geure **Baudelaire** intimo bat, **Jon Mirande** izenekoa. Infernuko edertasunaz eta loriaz idatzi zuen idazle druida bat. Ez da gutxi abadekien eta mojakien hiru miloi biztanledun herri baterako. Euskaltzaindiako atea itxi zioten eta pena izan zen. Goiz galdu genuen eta pena handia izan zen. Baina horrekin triste jartzen naizenean irakurtzen dut *Gauaz parke batean* (Elkar, 1984) eta umore beltza ere izan dezakegula gogoratzen dut. Ezagutzen duzue enpalatuaren ipuina? Minik ematen duen galdetzen diote eta baietz erantzuten du, "batez ere farre egiten dudanean".

Eta **Agosti Xaho**, hori ere badaukagu. **Asisko Urmeneta**ren *AztiHitza* (Erroa, 2018) liburuaren eta ikuskizunaren protagonista, historiaren erraietatik jaiotako tenponauta pirata bat, XIX. mendeko feminista harrigarri bat, amodioaz hitz egin ziguna, eta sexuaz eta generoaz eta euskaldun emakume eta gizon gazteen libertateaz. *Agosti Chahoren kantutegia* (Susa, 2006) irakurtzen duenak idazle inkandeszente bat aurkituko du, herritarra, erromantikoa. Jainko propioak eman zizkigun, mitologia liluragarri bat. Furakanaren furia zeukan bihotzean eta marinelak bidali zituen Ternuarat. Gustatuko litzaioke jakitea *Picassoren zaldia* (Elkar, 2007) liburuan **Asier Serrano**k adarbakar hegalari bat nahi zuela eta aurrera goazela, astiro bada ere.

Bide luzea dugu aurretik. Hemen, euskaldunon aberri honetan, Elizako soldadu misoginoek sorginak hil zituzten eta sorginkeria berreskuratzeko lan handia egin beharko du gure gorputz literarioak. Baina badugu sena. Badugu gaitasuna. XVI. mendean **Etxeparek** emakumeen alde idatzi zuen eta emazteen fabore aritu zen baita **Arnaut Oihenart** ere, modu hunkigarrian. Dena ez da galtzen, sorginak erreta ere iraun dezake sorginkeriak gizonen eta emakumeen literaturan. **Omar Nabarro**k *Haragizko amoreak* (Susa, 2010) eman zizkigun, **Oier Guillan**ek *Elkartasun basatia* (Susa, 2013), **Leire Bilbao**k *Ezkatak* (Susa, 2006) eta **Miren Agur Meabe**k *Azalaren kodea* (Susa, 2000). **Castillo Suarez**en azken poemategian bezala *Irautera* goazela uste dut (Elkar, 2019).

Baditugu horretarako behar ditugun arbasoak gure historian. Eskifaiak gehiago behar du, baina iraganeko haizeak esperantza dakar. Begira bestela harrizko herri honetan, gaur baino gutxiago geneukanean, zer-nolako kapitain pilotua sortu zitzaigun **Gabriel Aresti**rengan. Irakurri bere lanak, **Angel Zelaieta**ren bere biografia (Susa, 2000) edo **Adur Larreak** egindako *Gabriel Aresti BioGrafikoa* (Erroa, 2015) eta ikusiko duzue Herkulesen lanak egin zituela gure alde. Ahalegin hori ez diogu pagatu oraindik baina benetan uste dut ordainduko diogula egunen batean. Ez dugu asko. Baina daukaguna ez da gutxi. Sikate handien artean bizirik mantendu den literatura eder bat eta lukurreriarik onartu ez duen idazle saldo bat. Txikia eta urria baina formidablea da gure arbasoen eskifaia.

LUZ GABÁS

Luz Gabás (Monzón, 1968) ha vertido en *El latido de la tierra* (Planeta, 2019) la historia de una época que se desvanece, y también las biografías de unas personas que se transforman. Es un libro escrito con el corazón, en el que conviven un trepidante pulso narrativo, las emociones humanas más reveladoras y el siempre inapelable transcurso del tiempo.

En el libro afirma que *El latido de la tierra* ha sido también un viaje al «pozo» de su propio pasado.
Comencé a escribir la historia al cumplir cincuenta años, medio siglo de vida. Me preguntaba: ¿cómo percibo el paso del tiempo? ¿Cómo he vivido las transformaciones de las últimas décadas? ¿Cómo me enfrento al futuro? Quería hablar de mi generación en un contexto muy concreto. Acudían a mi mente muchas cuestiones relacionadas con lo vivido: ¿cómo recuperamos nuestro pasado?, ¿nos aferramos demasiado a él?, ¿nos arrepentimos de muchas cosas?, ¿aprendemos de los errores?, ¿realmente sabemos ir ligeros de equipaje en la vida?, ¿reconocemos nuestros prejuicios?, ¿estamos preparados para asumir el paso del tiempo sin excesiva nostalgia?, ¿cómo podemos conservar la juventud de nuestro espíritu? Siento que mi cuerpo envejece, pero mi interior sigue tan activo como cuando tenía veinte años, con mis contradicciones, mis momentos de tensiones emocionales, mis ganas de seguir aprendiendo… Creo que necesitaba escribir esta historia para resetearme y continuar adelante. Como la protagonista, Alira, de alguna manera he luchado para reconstruir mi identidad. Ambas somos herederas de un mundo que desaparece y ambas hemos vivido ya los suficientes años como para analizar la historia más reciente. Para mí, en este sentido es una novela muy positiva.

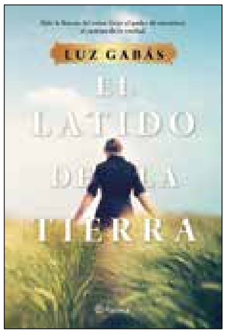

EL LATIDO DE LA TIERRA
Luz Gabás
PLANETA

En el libro habitan varios pasados, el de los personajes, pero también el de España, el de sus costumbres, sus formas, su calvario político y su vida campesina.
El latido de la tierra nació de varias palabras: pasado, edad, pueblo, tierra, casa, despoblación, miedo, futuro. Quería contar una historia de un mundo que se desmorona y, a la vez, hablar de esperanza. La elección de la mansión Elegía es un guiño a la España vacía como símbolo de un pasado perdido e irrecuperable. Mi generación está formada por los hijos de quienes dejaron los pueblos y llenaron las ciudades. Como la mía, muchas familias conservaron su vinculación con el pueblo de procedencia, manteniendo la casa natal del pueblo. La figura de la casa en el medio rural ha dado sentido a la existencia de millones de personas a lo largo de la historia.

Y esos pasados conviven con un presente-futuro esperanzador, el de la repoblación de los pueblos abandonados de las zonas rurales.
Siempre me ha interesado el tema de la despoblación, porque tengo alma de pueblo. Mi vida ha estado ligada desde mi nacimiento a la provincia de Huesca, donde hay 300 aldeas y pueblos deshabitados. Produce vértigo pensar que, no hace tanto, todos esos pueblos y aldeas estuvieron vivos. En sesenta años se han borrado siglos de historia. Espero y deseo que todas las iniciativas para frenar la despoblación den sus frutos. Nada será como antes, pero tampoco tiene por qué serlo. Afortunadamente, ahora la vida en los pueblos no es tan dura como lo fue.

TERESA SALA
Periodista

La entrevista completa:
http://bit.ly/luz_gabas

> “Dena da iragankorra, eta, hondarrak biltzean, noizbaiteko existentzia hori erakusten dugu”

RUBEN SANCHEZ BAKAIKOA

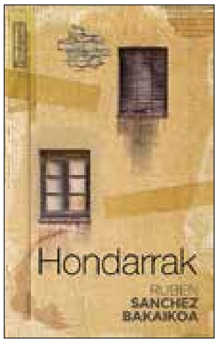

HONDARRAK
Ruben Sanchez Bakaikoa
TXALAPARTA

Ruben Sanchez Bakaikoak estreinako eleberria argitaratu du, Txalapartaren eskutik: *Hondarrak*. Espainiako kartzelak eta Uxue herria ditu agertoki nagusi, eta 1980-1990eko hamarkadetan eta Gerra Zibilaren ondorenean kokatu ditu eleberriko bi kontakizun nagusiak.

Zeren hondarrak aurkituko ditu irakurleak zure liburuan?
Memoriaren hondarrak, etxearenak, laborari herrienak, iraultzarenak, ametsenak, kafearenak.

Liburuak hiru atal ditu: Pilar, Julia eta Xabier, *Tupa*. Nor da nor?
Pilar 1918an Uxuen jaiotako emakume bat da, etxe laborari handi bateko alaba. Haren gaztaroa ezagutuko dugu. Ezkondutakoan, Gasteiza bizitzera joan eta bi urteko alaba, Julia, Uxuen utzi du amatxi-aitatxiekin. Juliak –Pilarren alabak– hamar urte zituelarik idatziriko egunerokoa baten bidez, 1960an Uxuen pasatutako azken uda kontatuko du. Xabier, *Tupa*, Juliaren semea, gazte-gazterik ETAn sartu zen. 27 urte emango ditu espetxean.

Xabierrek gidatzen du kontakizuna. Kartzelan dagoela, bere familiaren oroitzapen-hondarrak biltzen hasten da, *abueli*ren eta amaren lekukotasunen bitartez. Zer kontatu nahi du zehazki?
Ez dakit zehazki dakien. Hondar-biltzaile bat da. Dena da iragankorra: pertsonen bizitzak, etxeen bizitzak, ametsak, ilusioak, maitasunak... Dena erortzen da, dena desagertzen. Hondar horiek biltzean, beharbada, noizbaiteko existentzia hori erakutsi besterik ez du nahi.

Alde horretatik, memoria-ariketa zintzoa da liburua. Zer garrantzi dute memoriak eta iraganeko oroitzapenek?
Pertsona batengan, erabatekoa. Nor gara gu gure bizitzaz oroitzen ez garenean? Bestalde, izugarria da gure guraso, amatxi-aitatxi eta abarren gainean zer gutxi dakigun. Zenbat orrialde beteko dituzu zure amak bere bizitzaz eman dizkizun hondarrekin? Eta amatxi-aitatxiei buruz zenbat dakizu? Izugarria da existentziak nola desagertzen diren.

Eta herri batean?
Historia errepikatzen dela esaten da, beharbada tematzen garelako errelato bakarra izan dadin.

Bestalde, kartzelaren ilunak agertu dituzu (bakardadea, sakabanaketa, tortura…), baina baita argiak ere (presoen arteko harremanak, umore berezi hori…).
Espetxea pertsonak bezatu eta suntsitzeko makina bat da. Presoek espetxeari aurre egiteko tresnak dira elkartasuna, umorea, komunikazioa bera...

Hizkuntza-erregistro eta ahots ugari baliatu dituzu istorioa kontatzeko.
Preso zein preso ohi askorekin dut harremana, berdin Uxueko familia eta beste uxuetar anitzekin ere, bestela ez nintzateke horretaz idaztera ausartuko. Ume baten egunerokoa irudikatzea gehiago kostatu zait; zorionez, badira umeek idatzitako egunerokoak, baita fikziotik umeen mundua ederki irudikatu duten liburuak ere. Ahotsei buruz, presoen bizimoduan, komunikazioek pisu handia dute. Kalean dauden lagunekiko komunikazioak zelatatuak eta mugatuak dira: bisitak eta bisiten denbora, gutun kopurua, deiak eta deien iraupena. Presoen arteko komunikazioa ere mugatuta dago; areago isolamendu-modulu batean zaudenean. Azkenik, bakardade bolada luzeek zeure buruan dauzkazun ahotsetara zaramatza.

Gehitu nahi duzu hondar-hitzik?
Literatura-asmoko liburu bat euskaraz. Hori bera ere hondarra.

AMAIA APALAUZA
Itzultzaile-zuzentzailea

FOTOGRAFÍA: JOSÉ LUIS ROIG

“La literatura no se antepone a la vida”

JOSÉ IGNACIO CARNERO

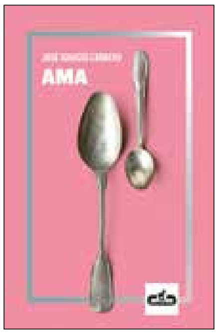

AMA
José Ignacio Carnero
CABALLO DE TROYA

***Ama*, una novela con hechuras de memorias, es la ópera prima de José Ignacio Carnero (Portugalete, 1986). Editada por Caballo de Troya, la historia arranca cuando el narrador es informado del agravamiento del estado de salud de su madre. Se propone entonces contar la historia de su familia, una familia humilde, parecida a otras muchas que se crearon junto al humo de las chimeneas de las fábricas. Este testimonio, que huye de la autocompasión, es, entre otras cosas, un ajuste de cuentas emocional.**

Usted ha querido reivindicar la memoria de las familias humildes porque, dice, no tuvieron tiempo de escribirlas.
Ni tiempo, ni posibilidades materiales, es decir, no hay una memoria escrita, fotografías, videos... Hay un vacío absoluto. La gente vino del campo, se instaló en los bloques de la periferia, pero apenas se sabe nada de ellos. Es como el Far West. Se dice que hubo unos pioneros, pero nadie sabe nada de ellos. Sólo que estaban allí. Y eso es injusto.

Esta novela empieza a escribirse cuando el estado de salud de su madre empeora de forma irreversible. ¿Le ayudó a sobrellevar la angustia?
No. La vida es una cosa y las novelas otra. No creo en la escritura como en un manual de autoayuda. Desgraciadamente, la literatura no se antepone a la vida. No tiene tanta importancia.

Es usted, el narrador, duro consigo mismo y arrastra la sensación de no haber cuidado a su madre como merecía, de no haber estado a la altura de la situación.
Me parece que es algo que llevamos a cuesta todos los hijos. Incluso los más abnegados. En algunos aspectos de la vida de una persona, nunca es suficiente.

También confiesa que se siente usted como intruso en su nivel de vida, más alto que el que tuvieron sus padres.
Creo que es un síndrome habitual. Uno es criado y educado en unas costumbres y forma de vida, y de pronto se ve arrojado a otra muy diferente. Es algo que tarda en aceptarse.

¿Cree que se han suprimido las diferencias de clase? En la época en la que su madre trabajaba en las villas de la Margen Derecha estaban muy patentes.
Creo que se han disimulado esas diferencias. Si bien el progreso ha disminuido la injusticia, también ha ocurrido que la globalización ha aprovechado a la clase alta en mayor medida. Por eso, la ubicación física ya no es tan determinante, y nos parece que las diferencias se reducen. Es falso, porque ahora la clase alta se mueve por el mundo con facilidad, algo que todavía no ha llegado a las clases populares.

TXANI RODRÍGUEZ
Periodista

La entrevista completa:
http://bit.ly/j_ignacio_carnero

“

Llega un momento en el que el escritor se evapora. Me interesaba rememorar cómo mi alter ego dejó de escribir, cuando escribir era lo que más anhelaba.

txalaparta.eus

INDIVIDUAS PELIGROSAS

MEMORIA DE LA CÁRCEL DE MUJERES DE AMOREBIETA

"Individuas peligrosas". Así aparecen calificadas en la documentación las reclusas de la prisión para mujeres que existió en Amorebieta entre 1939 y 1947, en el edificio de lo que hoy es El Carmelo Ikastetxea. *Individuas peligrosas* es también el título que Ascensión Badiola ha elegido para el libro que ha publicado sobre esta cárcel, apenas conocida, a pesar de su evidente importancia.

"La Prisión Central de Mujeres de Amorebieta –explica al respecto la autora–, no tuvo carácter local, ni mucho menos, sino que, junto a la de Saturraran y, en menor medida, la de Durango, fue uno de los llamados 'penales del norte', dentro del circuito carcelario establecido por el franquismo por todo el Estado para castigar a las mujeres del bando derrotado en la Guerra Civil".

Badiola ha logrado identificar a 1.239 mujeres que pasaron por Amorebieta. "No es en absoluto la cifra total –advierte–, pero permite que nos hagamos idea de la importancia de aquella prisión".

En realidad, la cifra global de reclusas no es la única laguna que existe en la historia del centro, pues los archivos están desaparecidos. Ello ha obligado a la autora a trabajar a partir de datos hallados en expedientes de otras cárceles y testimonios de las propias presas, especialmente los recogidos por **Tomasa Cuevas**, con quien **Badiola** no duda en reconocer su deuda. Con estos materiales, ha conseguido realizar un esbozo de lo que fue aquella prisión, considerada, por cierto, extremadamente dura. "En todas las prisiones de **Franco** –indica– se vivieron experiencias similares de miseria, hambre, frío y hacinamiento, pero yo he intentado poner nombre y apellidos a esa miseria, ese hambre, ese frío y ese hacinamiento que se padecieron en Amorebieta".

INDIVIDUAS PELIGROSAS
Ascensión Badiola
TXERTOA

Tal era la situación, que las reclusas llegaron a hacer una huelga de hambre, ante la que el director amenazó con ametrallarlas. En todo caso, quienes gobernaban con mano de hierro el día a día eran las monjas. "Hubo una especialmente 'mala', la Guadaña, y otra 'buena', que incluso hizo de Celestina entre las reclusas y los soldados que custodiaban el exterior. También hubo un capellán a quien tachan algunas de 'demonio lujurioso'".

Badiola presta especial atención a los niños. "Las mujeres tuvieron que verlos morir o sufrir su separación forzosa. Los que murieron lo hicieron sin nombre, pues nunca figuraron en ningún registro. Otros fueron entregados a instituciones benéficas o a familias del Régimen. Rescatar la memoria de estos 'niños perdidos' ha sido una de las razones que me han impulsado a escribir este libro, a pesar de que soy consciente de que en él solo se desvela una pequeña parte de aquella infamia".

Ascensión Badiola es doctora en Historia, especialista en la represión franquista en el País Vasco durante la posguerra. En 2011 ya publicó, de la mano de Txertoa, *Cárceles y campos de concentración en Bizkaia*.

KARMELE URRUTIA
Periodista

Hiriburuak, euskararako etorbide

Hiriburuak euskararako eremu arrotz gisa ikusten ditugu, sarritan. Eta euskara ere deserria da, hein baten gutxienez, hiriburuetarako. Gure hizkuntzak presentzia txikia dauka hirietan eta hiriak gutxitan ageri dira jatorrizko euskal testuetan. Eta, hala ere, gure hizkuntza biziberritzeko gakoak dira. Euskal kulturgune eta hizkuntza hauspotzeko tresna nagusiak hiriburuetan daude. Orain euskarara iristeko bide bilakatuko dira. Eta, bide batez, helmuga horren bila abiatzen denak hiri nagusion kontu zahar eta berriak ikasiko ditu euskaratik eta euskaraz. Hemen da Arian euskara metodoak hiriei eskainitako liburuxka sorta.

Hiriburuan barrena goaz tipi-tapa, kale mehar okerretan barrena orain, etorbide artez zabaletatik gero. Auzo berrietan murgildu gara, alderdi zaharreko zokondoak arakatu ostean. Mundu osoan famatu egin diren bazterrak ikusi ditugu bidean, bertokoontzat ere ezezagun diren parajeetara heldu aurretik. Euskara gutxi entzun dugu joan-etorri honetan, baina ernaberritzen ari den zuhaitz zaharraren tankera hartu diogu, ia oharkabean.

Erronka makala, hiri erraldoiak euskararentzat etorbide bilakatzea. Gaitz handiarentzat, erremedio handia, dio esaera zaharrak eta hala egin du Arian euskara ikasteko metodoak: lekuan lekuko idazleak hautatu eta haiei proposatu die nork bere hiriaren gidaliburua egiteko. Eta guztiak hornitu ditu **Asisko Urmeneta** eta **Dom Campistron**en marrazkiekin. Emaitza, bere xumean, paregabea da.

Har dezagun, adibidez, Iruñekoa. **Enrike Diaz de Ultzurrun**ek gidatu gaitu hiri buruzagitik, tipi-tapa. San Ferminetara eta entzierrora eraman gaitu, jakina, baina hamaika kontu gehiagoren berri eman digu. Eta, batez ere, euskaratik begiratu dio Iruñea zaharrari: karrikari dinda esaten ziotela jakin dugu, antzinako irainak entzun ditugu eta 1918ko entzierroetako bat barrutik bizi izan dugu... euskaraz. "Nik ere egin behar dut behin bederen nire lasteraldia zezenen aitzinean!", aldarrikatu zuen **Agustin Irigaraik**. Misio gaitz doblea ezarri zion bere buruari: zezenen aitzinean lasterka egin eta euskaraz kontatu Iruñeko egunkari batean. Baita egin ere!

Bilboko kontuetan **Lutxo Egia**ren eskutik murgildu gara. Lehengo eta oraingo parajeak bisitatuz historia zahar eta berri ugari jakin ditugu: zigarrogileak eta zirgariak, zubiak eta hilerriak, sexu grina pizten zuen estatua eta Unamunoren buruak, hildakoen trena eta Palanka auzo bizia, besteak beste.

Baionatik **Bea Salaberrik** eraman gaitu, harresiak, karrika nabigagarriak, ostatuak, merkatuak eta baionesak bertatik bertara ezagutzera. Donostiaz, berriz, **Nerea Azurmendi** arduratu da: Tabakaleran hasi zaigu paseoan eta, Sokamuturra kalean amaitu arte, jendetzarik gabeko zoko eta kale lasaietatik joan da hontaz eta hartaz hizketan. Eta gu, bere atzetik, hiriaz gozatuz eta ikasiz, begirik kendu gabe.

Gasteizen **Patxi Zubizarretak** egin ditu *cicerone* lanak. Erdi Aroko harresitik Errekaleor auzo biziberriturainoko bidea erakutsi die bisitariei, eta kalerik kale Zeledon, **Lauaxeta**, **Alberto Zerain**, **Ernestina Champourcin** eta beste askorekin gurutzatu dira. Hain dira desberdinak ikusi dituzten lekuak! Egin kontu: katedral zaharra, Salburuako oasia, Kutxi kalea, Zabalgana auzo berria, Armentia...

Horiexek, lehenengo bostak. Laster dira hemen Donibane Garazi (**Nora Arbelbidek** idatzita) eta Maule-Lextarre (**Jean Luis Davant** eta **Allande Socarros**). Orduan osatuko da euskal hirien irakurketa multzoa.

Testuak bilduma honetarako beren-beregi egindako irudiz lagunduta ageri dira liburuotan. Gainera, amaieran, liburuok ulermena lantzeko ariketak dakartzate (hamar orrialde), baita hiztegi laburra ere. Eta audioliburua ere badute, nahi izan ezkero, irakurri ez ezik, liburua entzun ahal izateko.

LA AUTORA REVELACIÓN VASCA
EIDER RODRÍGUEZ,
PREMIO EUSKADI DE LITERATURA

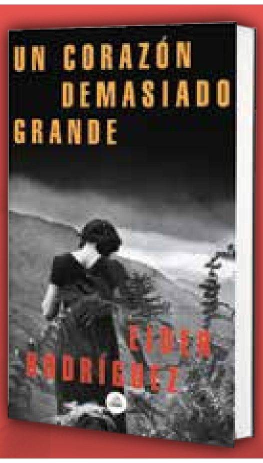

«La realidad no es la forma desvaída en que la recordamos, sino un brillo de belleza y dolor en cada línea de los cuentos de Eider Rodríguez.»

Belén Gopegui

Literatura Random House | Penguin Random House Grupo Editorial

Disponible en ebook

Síguenos en:
www.literaturarandomhouse.com

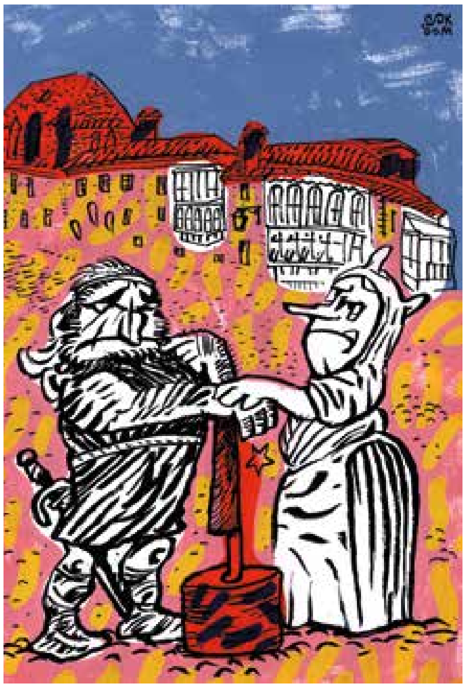

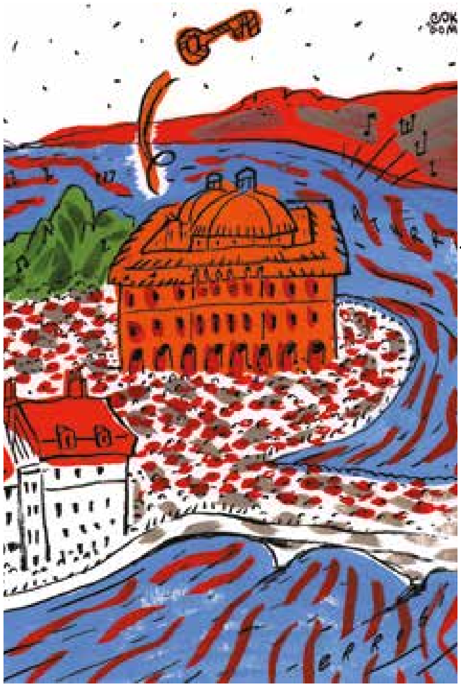

De lectura por las capitales

El método de aprendizaje de euskera Arian ha publicado los primeros libros de lectura de la serie que dedicará a las capitales de Euskal Herria. Se trata de los correspondientes a Iruñea, Bilbo, Baiona, Gasteiz y Donostia. Próximamente verán la luz los de Donibane Garazi y Maule.

Los títulos, como acostumbran las lecturas que acompañan a este método, no rebasan las 72 páginas y, además del texto, incluyen ejercicios de comprensión lectora, un pequeño vocabulario con los términos utilizados, y un audiolibro. Vienen ilustrados por los dibujos de **Asisko Urmeneta** y **Dom Campistron**, que completan un recorrido visual de gran atractivo.

Todo ello resulta suficiente para “perdernos” por las calles de nuestras capitales de la mano de grandes conocedores de su realidad actual y pasada: **Enrike Diaz de Ultzurrun** (Iruñea), **Nerea Azurmendi** (Donostia), **Lutxo Egia** (Bilbo), **Bea Salaberri** (Baiona), **Patxi Zubizarreta** (Gasteiz), **Nora Arbelbide** (Donibane Garazi) y **Jean Luis Davant** y **Allande Socarros** (Maule-Lextarre).

Cada cual desde su perspectiva y sus vivencias de la ciudad, estos autores nos conducen por las estrechas calles y cantones de los núcleos históricos, por amplias y rectas avenidas, por escenarios conocidos y por rincones perdidos, por barrios con solera y por bajos fondos con un toque canalla, hasta llegar al extrarradio en el que la urbe pierde su nombre. Pero, sobre todo, miran a la ciudad en euskera y desde el euskera, restablecen la conexión, hoy aún débil, entre nuestro idioma y las grandes ciudades.

De esta entretenida manera, estas guías convertirán las capitales, esos espacios a menudo tan poco propicios para el euskera, en el escenario ideal para mejorar el conocimiento y uso de la lengua y, de paso, reencontrarnos con sus paisajes y paisanajes, los famosos y los olvidados.

HEKTOR ORTEGA
Kazetaria

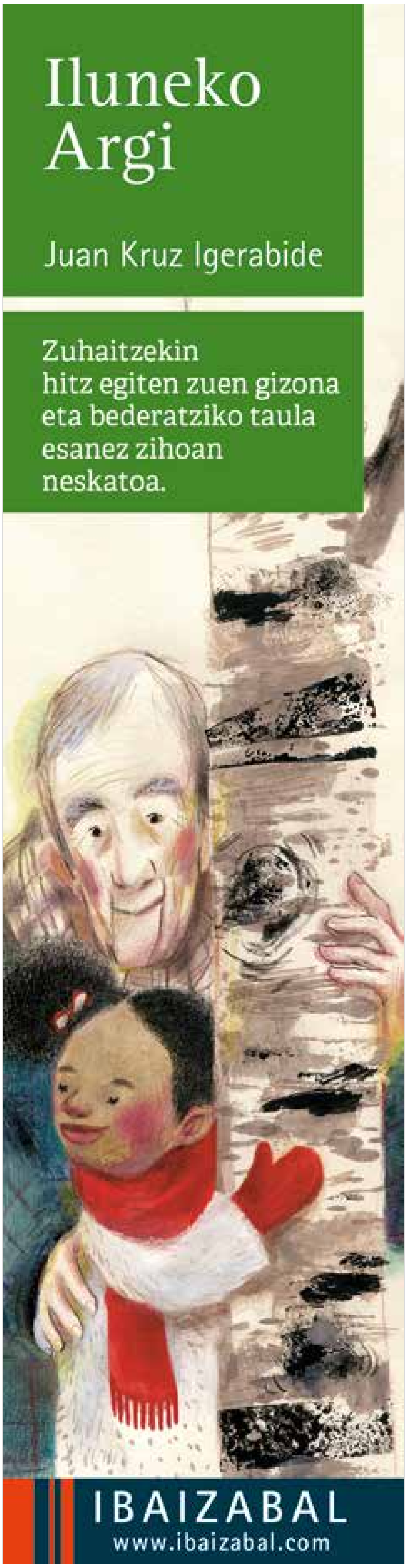

ANIMALIETATIK JAINKOETARA

Batzuetan kexatzen gara euskarara *best seller* gutxi itzultzen direlako. Ba arrazoi bat gutxiago dago horretarako, nazioarteko mailan azken urteotako liburu salduenetako bat eskura daukagulako euskaldunok, **Yuval Noah Harari** historialari israeldarraren *Sapiens. Gizadiaren historia labur bat*, jatorrian 2011an argitaratu zena, hebreeraz, eta 2014an, ingelesez, arrakasta globala erdiesteko ondoren.

Best seller esan dut, baina, bistan denez, ez da fikziozko lan bat, baizik eta saiakera bat, historiako sintesi lan dibulgatiboa. Noizean behin bada ere, ildo horretako liburuak iristen dira salduenen apalategietara: halaxe gertatu zen **Ernst H. Gombrich**en *Breve historia del mundo* bikain harekin, edo **Jared Diamond** biologoaren *Su-armak, germenak eta altzairua* berritzailearekin, euskaraz ere irakurtzeko suertea daukaguna, Klasikoak sailean egindako edizioari esker (2008).

*Sapiens*ek, eta antzeko beste liburuek –1990eko hamarraldITik hazten joan den “Big History” delakoaren alor akademikoaren eraginez, neurri batean–, historiaren epe luzeari erreparatzen diote, eta “betikoa” kontatu behar digutela ematen duen arren, ikuspegi aski interdiziplinarioarekin egiten dute, eta egungo kezken parametroetan –hemen, adibidez, animalien aldeko mugimenduaren oihartzunak argiak dira–.

*Sapiens*en kontakizuna hiru ardatz nagusiren inguruan antolatzen du **Hararik**: duela gutxi gorabehera 70.000 urte abiatutako Iraultza Kognitiboarenean –*Homo sapiens sapiens*a beste gizaki espezieen eta animalien gainetik ezarri eta, ehiztari-biltzaile biziki eraginkorra bihurtuz, ingurumenean eragiteko sekulako ahalmena eman ziona, ditximatze masiboak eragiteraino–, Laborantzaren Iraultzarenean –hots, Iraultza Neolitikoarenean, ikuspegi tradizionalari bizkarra emanez, eta komunitate zientifikoan aspaldi ezarri bezala, ez dena jada aurkezten aurrerapen bat bezala, baizik eta bere tranpak ezkutatzen dituen bilakaera gisa–, eta Iraultza Zientifikoarenean, zeinaren abaroan, eta duela bostehun bat urte hasitako globalizazio prozesuaren testuinguruan, kapitalismoaren eta inperialismoaren indarrak askatu baitziren.

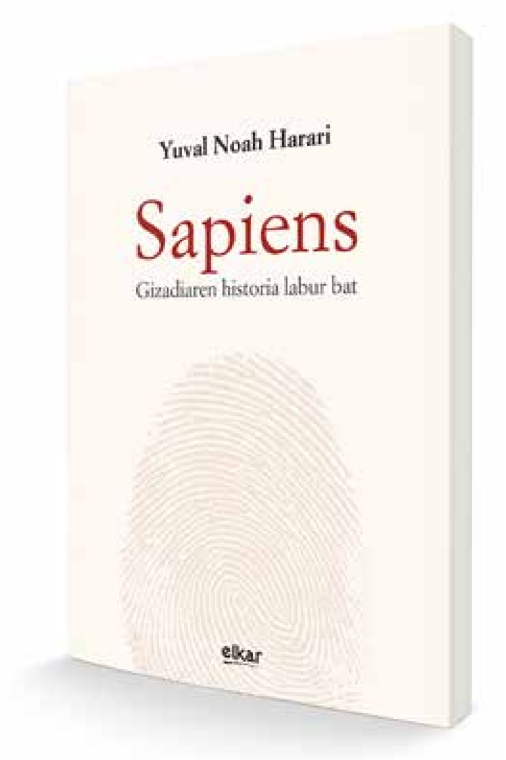

SAPIENS
GIZADIAREN HISTORIA LABUR BAT
Yuval Noah Harari
ELKAR

Liburuaren amaieran hurrengo jauzi ebolutibo posiblearen berri ematen digu egileak, bioteknologiaren eta adimen artifizialaren garapenetatik erator daitekeena, eta *sapiensa* bera gainditu eta baztertu ahal izango lukeen izaki berri bati –edo batzuei– sorrera eman diezaiokeena. Horixe da, hain zuzen, **Hararik** bere hurrengo lanean, *Homo Deus*en garatuko zuen kontakizuna, euskarara ere ekartzea ondo legokeena.

Abiapuntu materialista gailentzen da obran zehar, baina materialismoak ez du dena azaltzen: gizakia animalia bat gehiago da hasieran, eta bere ahalmenaren bilakaera batzuei esker –fikzio intersubjektibo konpartituak eratzekoa, batik bat– iritsi da mundua menderatzera, eta munduaren beraren orekak ezbaian jartzera. Estilo didaktiko eta eraginkorrean kontatua –ildo kronologiko argia dago, baina narratiboki oso ondo funtzionatzen duten atzerako jauziak eta digresioak txertatuz–, adibide oso plastikoekin, irakurlearengan zalantzak eta hausnarketak sortzeko indar berezia duen liburua da, gure jakituria historikoaren hutsuneak onartzen dituena, umilki.

Ezin guztiarekin bat etorri –diruaren kontzeptuaren sorreraren ingurukoek narratiba liberal betikoari jarraitzen diote, bestelako ekarpenak baztertuta, eta patriarkatuaren erroez gehiago sakon zitekeela uste dut–, baina lana iradokitzailea da oso: historian ohiko interesa dutenak ez ezik, irakurle mota asko erakartzeko boterea erakutsi du, eta euskarara izugarri ondo itzulita dago, **Andoni Sagarna** eta **Xabier Kintana**ren esku trebeak direla medio.

IBAN ZALDUA
Idazlea

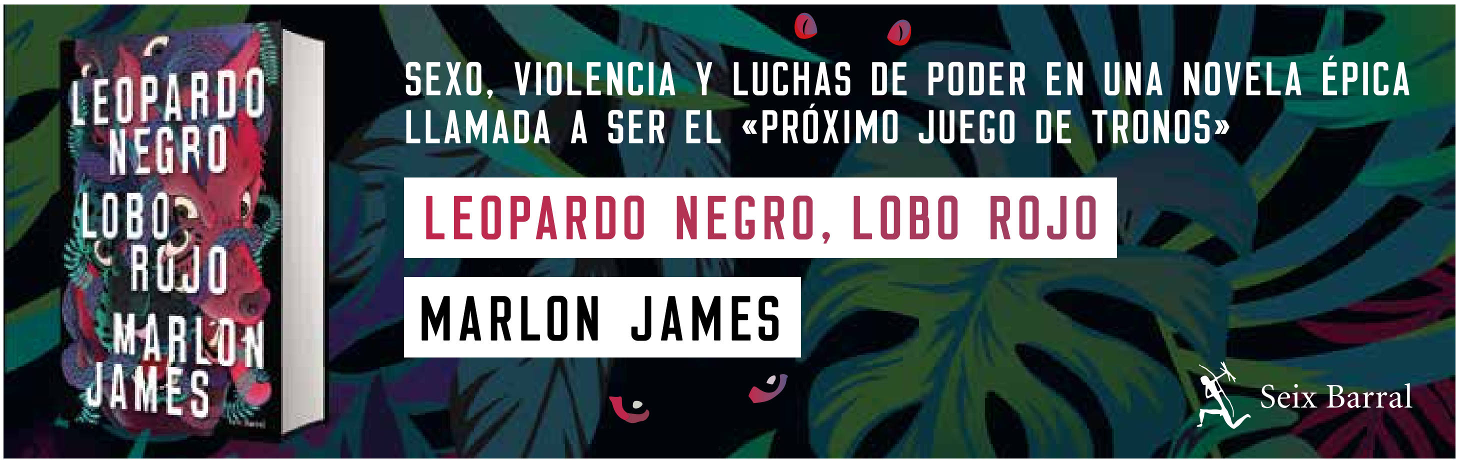

ILARGI IRRIBARRETSU BAT

Aretoa ilundu da. Eszenatokia ortziaren puska errektangular bat da, oinarrizko argitasun batekin. Zain, argi-jokoak, foku koloretsuak abiatu arte. Aldamen batetik edo bietatik, izar kauteloso batzuk irteten hasi dira. Euren artean, ilargi argitsu eta irribarretsu bat iritsi da, berdin deigarri erdian nahiz hegal batean jarri. Leturiaren aurpegia bat-bateko agerpen bat bezala bistaratu zaigu, iragarriz bezala: *Eguzkiaren isla osoarekin nator. Une honetatik aurrera, argitasun alai bat izango da guztia. Bitartean*, "izarrak" euren tresnei heltzen eta haztatzen ari dira, objektu galdu bat berreskuratu balute bezala. Bilaketa eta kokapena luza daitezke, ilargi argitsuaren irribarreak betetzen baitu eszenatokia.

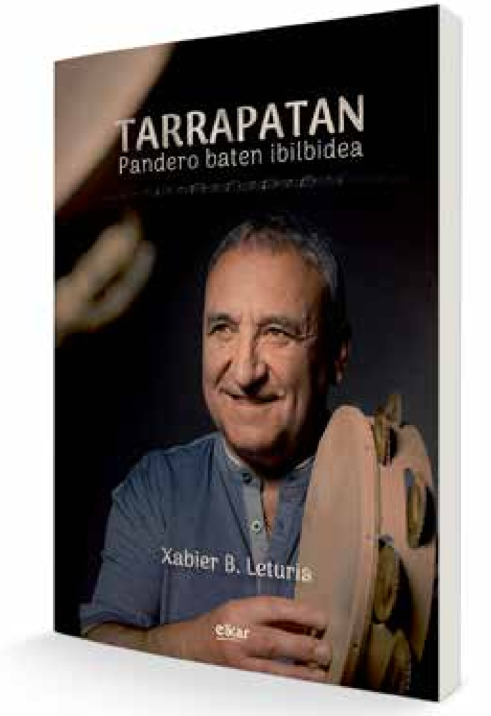

TARRAPATAN
PANDERO BATEN IBILBIDEA (LIBURUA + DVDA)
Xabier B. Leturia
ELKAR

Horrelaxe gogoratzen dut **Xabier Leturia**k niri (eta uste dut ikusle guztiei) sentiarazten dien inpresioa, eszenatokira irtetean. Ezuste horretara ohituak geunden. Bigarren ezustea (oraingoa) ez da txikiagoa izan niretzat eta (arriskatzen naiz iragartzera) bere miresle guztientzat. *Liburu bat idatzi behar dut.* Batek baino gehiagok, oso hurbilekoek barne, eraso izango zion: *Zuk liburu bat idatzi? Nondik eta zertara?* Aitor dut neu ere pixka bat "izar galdu" antzera geratu nintzela, proposamen hura entzutean: *Begiratuko al huke ni idazten ari naizena, herorrek nahi duan erara zuzenduz eta osatuz?* Erantzunean ez nuen dudarik izan: *Letu! Nola ez diat, ba, hori egingo, haizena izanda?*

Eta orain dator hurrengo ezustea, hirugarrena eta handiena. **Leturia**ren testua berriskustea eta "nahi nuen erara zuzentzea eta osatzea" lan bat baino gehiago, gozamen bat izan da. Gozamena, behin-behineko formari osotasuna ematen ari ginen bitartean. Eta gozamen neurrigabea, bion elkarlanean (berean, batez ere), testuari behin betiko forma ematera heldu ginenean.

Hitzaurre hau egitean, pentsatzen nuen: *Nik jaso nuen inpresioa jasoko ote du irakurleak?* Barka, irakurle, zure inpresioari nik aurrea hartzea, baina erantzun horretan ere ez daukat dudarik. **Xabier Leturia**, pertsona eta artista moduan ezagutu baduzu, liburu honekin zaude ziur gozatuko duzula, gutxienez nik adina. Eta **Xabier Leturia** hain hurretik ezagutu ez baduzu, orduan gozamen handiagoa izango da zuretzat.

Zer dago *Tarrapatan* honetan? Zeren hau guztia, funtsean, metodo bat baita, panderoa jotzen ikasteko. Ba, gogo hori dutenentzat, bi aldetatik izango da interesgarri liburua. Ni ez naiz aditua metodo bat epaitzeko. Beharbada, "Letu-metodoa" probatzeak tentatuko nau, baina zail izango da, daukadan adinean, panderoan aurreratzea, gozamen-iturri bihurtzeraino. Grina hori badutenei aholku on bat emango diet. Lanean hasi aurretik, irakurri liburu osoa. Pandero baten bizimodua eta pasarte bitxiak. Metodoarekin zuzenean hasten bazara, kontakizun osagarriek erabat tiratu eta distraituko zaituzte, eta ez diezu eskakizunei ondo jarraituko. Goza lehenik osoa, eta ekin ondoren lanari, jakinik hor daudela pasadizoak, nahi duzunean, ikasketaren nekea arintzen lagunduko dizutenak. Eta batez ere, ikasteko gogoa bizituko dizutenak.

XABIER AMURIZA
Idazlea

elkar fundazioa

ELKAR HIZKUNTZAK, euskara ikasi eta lantzeko tresnak

elkar Fundazioaren misioa euskara eta euskal kultura sustatzea izanik, naturala da hizkuntzaren lanketa bere egitekoen artean izatea. Elkar Argitaletxeak, 40 urte baino gehiagoko ibilbidean, argitalpen xede izan du, besteak beste, euskararen irakaskuntza materiala. Honela, urte horietan guztietan euskara ikasten ari ziren ikasle eta irakasleentzat erreferentziazkoak izan diren hainbat argitalpen gizarteratu ditu: Jalgi Hadi, Jotake, Aise eta Bakarka metodoak, gramatika liburuak...

2008an, euskararen irakaskuntzan maila didaktikoan izandako berrikuntzek, alde batetik, eta, gaur egun euskara ikasten ari diren norbanakoen beharrak eta euskalduntze sektorearenak kontuan izanik, bestetik, euskara ikasteko metodo berri eta berritzailea sortu eta argitaratzeko erabakia hartu zuen Elkarrek. Arian izeneko metodoa, hain zuzen. Europako erreferentzia markoak zehazten duenari jarraiki, A1 mailatik hasi eta C1 mailara bitartekoa da, eta, hortaz, bost mailak biltzen ditu.

Arian metodoa da Elkar argitaletxeak gaur egun egiten duen eskaintzaren oinarria ezartzen duena, hezurdura. Alabaina, metodo eguneratua eta oinarrizkoa eskaintzearekin batera, beharrezkoa da bestelako edukiak eta argitalpenak eskaintzea, ikaskuntza/irakaskuntza prozesua osatzeko, hizkuntzaren aspektu zehatz batzuk lantzeko, sakontzeko edota trebatzeko. Argitalpen eskaintza osatu honek, gainera, ikaslearen euskara ezagutza mailan aurrera egiteko ez ezik, ezagutzatik erabilerarako prozesuan lagungarri izango zaizkion baliabideak eta tresnak eskura jartzea du xede.

Horrenbestez, euskalduntze maila guztiei begirako argitalpen eskaintza zabala osatu eta gizarteratzea da helburua.

Elkar Hizkuntzak

materiales para aprender y mejorar el euskara:

■ **Arian**, método para aprender euskara, material para autoaprendizaje que en los primeros niveles –A1, A2– cuenta con explicaciones en euskara y castellano; y material complementario: libro para alumna/o, cuadernos de trabajo, sketches...

■ **Arian**, lecturas graduadas, adecuadas a los niveles A1, A2, B1 y B2. Dentro de las lecturas graduadas se ofrece una colección de libros dedicados a las capitales de Euskal Herria.

■ **Euskara-ikaslearen gramatika praktikoa, Gramatika lan koadernoak**. Libro de gramática adecuado a las necesidades de los estudiantes de euskara y cuadernos de trabajo con ejercicios de gramática.

■ **elkarhizkuntzak.eus** también es un portal digital en el que la persona que estudie euskera o se dedique a su enseñanza encontrará el material necesario. Por ejemplo, audiovisuales para trabajar la comprensión de la lengua.

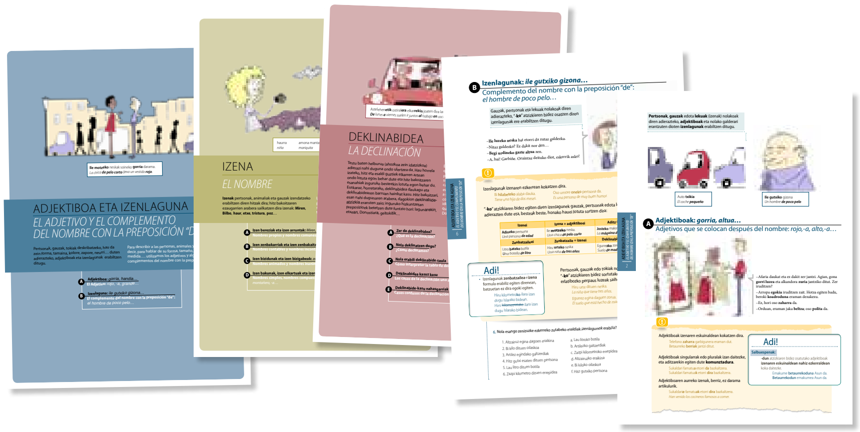

Elkar hizkuntzak proiektua Arian metodoak eta hari lotutako irakurgaiek, elkarhizkuntzak.eus atariak eta gramatika liburuak eta ariketek osatzen dute.

Elkar argitaletxearen helburua da euskara ikasteko metodo eta materialaren eskaintza handitzen jarraitzea, eta hurrengo urteetan urrats gehiago egiten jarraituko du gazteentzat eta Euskal Herrira etorri berri direnentzat egokitutako materiala eskainiz.

*La fundación **elkar**, nacida para fomentar el euskera y la cultura vasca, siempre ha tenido el aprendizaje de la lengua entre sus objetivos fundamentales. La editorial Elkar lleva más de 40 años publicando material destinado a la enseñanza del euskera, material que ha llegado a ser referencial para alumnado y enseñantes, caso de los métodos Jalgi Hadi, Jotake, Aise o Bakarka o de los libros de gramática.*

Desde 2008 está desarrollando un innovador método, Arian, adoptado a las exigencias del marco europeo y a las necesidades de las personas que acometen el proceso de euskaldunización. Arian, además, viene acompañado por otros contenidos y publicaciones que ayudan a completar el aprendizaje y a dar el salto desde el conocimiento del idioma a su utilización. Todo el proyecto recibe el nombre de Elkar hizkuntzak e incluye, además del método

Arian, los libros de lectura adaptados a cada nivel, las gramáticas y cuadernos de ejercicios correspondientes y el portal de internet elkarhizkuntzak.eus, donde alumnos y profesores tienen a su disposición información y materiales. Por ejemplo, audios con los que “hacer oído” y trabajar la comprensión de la lengua.
En definitiva, un grupo de herramientas eficaces para aprender la lengua vasca.

ZUHAITZEN ETA HEGAZTIEN GIDAK, EUSKARAZ

Gidaliburu bi dakartza Sua Edizioak argitaletxeak euskaraz, zuhaitzena eta hegaztiena alegia. Liburuotan daude Euskal Herriko espezie nagusiak, dagozkien azalpen guztiekin hornituta eta, identifikazioa errazteko asmoz, ilustrazio bikainez lagunduta. Bakoitza bere arloan, Euskal Herriko gidarik osatuenak dira.

Sua Edizioak argitaletxearen aspaldiko nahikaria zen. Eta zaletu euskaldun askoren eskakizuna ere bazen. Orain gauzatu da. Hemen dira zuhaitzen eta hegaztien gidak, euskaraz. Bakoitza bere arloan informazio ona eta oso erabilgarria ematera dator, zaletuen gurariak eta ikasi nahi dutenen beharrizanak betetzera.

Zuhaitzen gidaliburuak Euskal Herrian hazten diren espezieak batu ditu, hala autoktonotzat jotzen direnak, nola kanpotik etorrita bertakotu egin direnak. Orotara, gida honetan ehun espezie aurkituko ditu irakurleak, zuhaitz eta zuhaixka. Horien bidez, gure oihan, mendi, ibar, itsasertz eta ibaiertzetako arbolak ezagutu ahal izango ditugu.

Espezie bakoitzaren gaineko informazio zehatza dakar liburuak. Besteak beste, izen zientifikoa, izen arruntak (euskaraz eta erdaraz), etimologia, deskribapen botaniko zehatza, bizileku motak, Euskal Herrian espezieak daukan hedadura, jarduera ekonomikoetarako eta medikuntzarako eduki dituen erabilerak... Hiztegi botaniko laburra eta medikuntzari buruzko ohar sorta bat ere eskaintzen zaio irakurleari.

Hegaztien gidaliburuak, bere aldetik, 220 espezie aurkezten dizkio irakurleari, Euskal Herrian habia egin,

EUSKAL HERRIKO HEGAZTIEN GIDA
EUSKAL HERRIKO ZUHAITZEN GIDA
Xose M. Penas Patiño, Carlos Pedreira Lopez, Henrique Niño Ricoi, Calros Silvar
SUA EDIZIOAK

negua eman edo migrazioan doazela atsedena hartzeko geldialdia egiten duten hegaztirik nabarmenenak. Espezie bakoitzaren deskribapenaz gain, hegan egiteko modua, kantua, bizilekuak eta ohiturak bildu ditu liburuak. Gehien ibiltzen diren lekuak ageri dira, baita espeziearen egoera ere: desagertzeko arriskuan dauden, babesik ba ote duten, bereziak diren...

ILUSTRAZIOAK

Hala hegaztien liburuan nola zuhaitzen gidan, atal grafikoa erantsi zaio espezie bakoitzari, identifikazioa errazte aldera. Bereziki garrantzitsua da hegaztien kasuan, adinaren, sexuaren edo sasoiaren arabera aldatzen direlako eta hegan egiten doazenean marrazten duten profila ere jaso duelako liburuak. Marrazki bikainak dira, **Calros Silvar** adituaren eskutik jaiotakoak. Testuei dagokienez, **Xoxe M. Penas** eta **Carlos Pedreira** ornitologoek (hegaztiak) eta Henrique Niño Ricoi naturalistak (zuhaitzak) idatzi dituzte testu nagusiak. Lan hauen jatorria Baia Edicions argitaletxeak Galiziarako argitaratu zituen gidetan dago. Sua Edizioak argitaletxeak Euskal Herrirako moldatu, egokitu eta osatu ditu.

TOMAS ZABALLA
Kazetaria

NOBEDADEAK

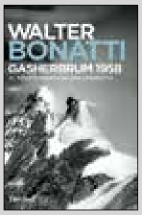

GASHERBRUM 1958. EL RELATO INÉDITO DE UNA CONQUISTA
Walter Bonatti
DESNIVEL

Walter Bonatti relata la conquista del Gasherbrum IV por la expedición italiana en 1958. Una empresa épica, por una vía que nadie ha repetido en los sesenta años siguientes. El relato ha permanecido olvidado durante décadas.

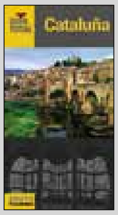

CATALUÑA (GUÍA TOTAL)
José Ángel Cilleruelo / Xavier Martínez
ANAYA TOURING

Las cuatro provincias de Catalunya reúnen tantos atractivos naturales, históricos, artísticos y culturales, además de una infraestructura turística de calidad, que se han convertido en destino de enorme relevancia.

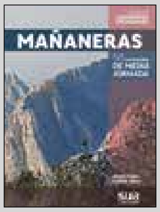

MAÑANERAS. 50 EXCURSIONES DE MEDIA JORNADA
Iñaki Vigor / Karlos Sanz
SUA EDIZIOAK

Este libro es para quienes gustan de ir a la montaña sin grandes exigencias pero disfrutando a tope. Los autores han seleccionado 50 propuestas distribuidas por todo Euskal Herria, para gozar del monte y del país sin demasiado esfuerzo.

LO MEJOR DE ISLANDIA 1 (LONELY PLANET)
VVAA
GEOPLANETA

Islandia es una isla poco poblada, un laboratorio volcánico con fuerzas que moldean la tierra, un asiento de primera para las auroras boreales o el sol de medianoche. Lo prosaico se vuelve extraordinario gracias al poder de la naturaleza.

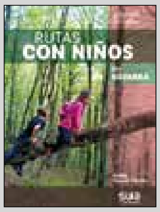

RUTAS CON NIÑOS POR NAVARRA
Pablo Hervás
SUA EDIZIOAK

Conocer el territorio navarro de la mano de los más pequeños es toda una aventura. Este libro plantea 33 propuestas, que pueden ser ascensiones, travesías o excursiones, todas sencillas y asequibles, todas para disfrutar y aprender.

EL MUNDO EN MOTO CON CHARLY SINEWAN
Carlos García Portal
GEOPLANETA

Un día Charly Sinewan decidió dejarlo todo y recorrer el planeta en su moto. Ahora compendia sus 25 años de experiencia viajando por todo el mundo en este manual imprescindible para los amantes de los viajes en moto.

En el aula... ¡A JUGAR!

Si alguien nos pidiera una definición exacta sobre qué es una escuela, nos pondría en un aprieto, ya que encontraríamos diferentes definiciones para un lugar tan necesario e importante en nuestra sociedad.

En lo que sí que coincidiríamos sería en el objetivo común de preparar a nuestros alumnos y alumnas, la ciudadanía del futuro, para una sociedad globalizada y de cambios constantes.

Los centros educativos deben adaptarse a esta "nueva sociedad" en la que vivimos, dejando atrás modelos educativos obsoletos, que nada tienen que ver con el día a día de nuestros alumnos y alumnas. No buscamos solo especializarnos en ciertos aprendizajes, sino potenciar la capacidad de adaptabilidad a los cambios, las habilidades de trabajo en equipo...

En este nuevo enfoque educativo, donde prima el trabajo competencial y globalizado, es vital tener en cuenta ciertos aspectos como el rol del enseñante, la gestión emocional o el estado madurativo del alumno.

Nuestro grupo de alumnos y alumnas no estará moldeado bajo un mismo patrón. Ya hemos escuchado infinidad de veces aquello de "no todos los niños son iguales". Deberemos ser capaces de entender las necesidades de cada uno, gestionar sus dificultades y talentos, y conseguir que el grupo se mantenga cohesionado respetando sus individualidades. Una tarea nada fácil.

Es momento de ponernos manos a la obra y comenzar a buscar actividades que motiven a todos y cada uno de nuestros alumnos, sea cual sea su peculiaridad dentro del grupo. Es en este punto donde entran en juego, valga la redundancia, los juegos de mesa.

En cualquier aprendizaje, la motivación es esencial. Así pues, podríamos utilizar los juegos de mesa como herramienta educativa en nuestras aulas, ya que este ingrediente motivador y provocador es intrínseco en ellos. Existen muchos y variados juegos de mesa en el mercado que, sea por la temática, la mecánica de juego o sus componentes, llaman la atención de nuestros alumnos. Es momento de aprovechar ese "gancho" y utilizarlo para mejorar nuestra labor educativa.

JUEGOS RECOMENDADOS

- 13+4 Kode sekretua (HABA)
- Camelot Jr. (SMART GAMES)
- Guisantes (HABA)
- Dragoiaren indarra (HABA)
- Abalone (ASMODEE)
- Ubongo (DEVIR)

Podemos encontrar juegos donde las habilidades matemáticas sean importantes, trabajando aspectos de cálculo, planificación, probabilidad, estrategia… Algunos juegos de mesa se centran en el dominio de las habilidades de lenguaje, siendo parte fundamental para conseguir un buen resultado en el juego. Otros, darán "carta blanca" a la creatividad, algunos trabajan conocimientos generales...

Muchos aspectos curriculares están presentes en los juegos de mesa que podemos utilizar; incluso pueden ser utilizados como herramienta de evaluación.

A veces olvidamos un aspecto esencial en la utilización de los juegos de mesa como herramienta pedagógica: el trabajo de las habilidades sociales.

En todo juego de mesa, compartimos un tiempo y un material con el resto de jugadores; debemos respetar no solo las normas de juego, sino también al resto de personas que participan; en ocasiones, deberemos cooperar para conseguir la victoria en el juego, provocando situaciones de diálogo, argumentación y toma de decisiones; existirán situaciones donde deberemos resolver conflictos; será un escaparate genial que nos dará mucha información sobre nuestro grupo de alumnos, a nivel grupal e individual.

Los juegos de mesa nos ofrecen un extenso abanico de posibilidades que podemos utilizar en nuestras aulas. Porque la educación puede y debe ser un juego.

Así pues... **¡A JUGAR!**

JUANJO ANGULLO
Maestro de Educación Infantil

iRRiEN LAGUNAK

EGIN HARPIDETZA!

ETA JASO ELKAR DENDETAN ERABILTZEKO 10€-KO BONOA!

Baliatu gure eskaintza berezia eta jaso urtean iRRiAren 10 ale etxean!!

URTEAN
49€

HARPIDETZA EGITEKO AUKERAK:

Telefonoz: **902 820 806** zenbakira deituz
E-posta: **harpidetza@irrienlagunak.eus** helbidera idatziz.
www.irrienlagunak.eus/harpidetza-n izena emanaz.

MUNSTRO TXIKIAK

Ziur zuk ere kuadrillakoa izan nahi duzula

Duela bi urte sortu zen "*Munstro Txikiak*" istorio-sorta, Haur Literaturako Xaguxar bildumaren barruan. Alaine Agirre eta Xabier Mendiguren izan ziren gidoiaren sortzaileak, eta Mikel Santos "Belatz" marrazkien egilea. Hiruren artean asmatu dituzte orain arte argitaratu diren lau ipuinak, eta lanean segituko dute aurrerantzean ere, saila osatzen jarraitzeko.

Sei dira pertsonaia nagusiak, istorio guztietan agertzen direnak: **Hagintxo** banpiro txikia, gaua, odola eta xaguxarrak maite dituena; **Mamutxo** mamu txikia: inork ez du ikusi ze itxura duen maindirearen azpian; **Frankitxo** izaki mekanikoa, hainbat gorpu-zatiz, torlojuz eta kablez osatua; **Neskaotso** otso-gizaki txikia eta iletsua, ilargi betea den gauetan beldurgarria izan litekeena; **Sorgintxo** sorgin txikia, erratzak eta ukenduak maite dituena baina ez dakiena gaiztakeriak egiten; bost horiek Munstroen Eskolako ikasleak dira, eta bertako irakaslea da **Andereño Herminia**, lehenago Magoen Eskolan ikasten ibilia.

Horiez gain, abentura bakoitzean beste hainbat pertsonaia ere agertuko dira: munstro txiki baten edo bestearen gurasoak, adibidez, edo batzuetan lagun eta besteetan etsai izango diren **gixajokiak** (horrela deitzen diete munstroek "pertsona normalei": erdi gizaki, erdi gixajoak direlako, haien ustez).

Guztien artean, egundoko bihurrikeriak asmatuko dituzte, gurasoak aztoratu edo gixajokien mundua hankaz gora jarriko dutenak. Tartean izango dira magiatrukoak, pozioak eta pozoiak, asmakuntza harrigarriak eta borroka ikusgarriak, guztia umore dosi handiz eta samurtasun apur batez prestatua.

Orain arte lau abentura kaleratu dira, eta bakoitzean munstro txikietako bat izan da protagonista: *Hagintxoren tripako mina* izan zen lehena, Munstroen Eskolako txango bat kontatzen duena, eta gixajokiak zein arriskutsuak izan daitezkeen; *Mamutxo bere gurasoen bila* bigarrena, non talde osoa Parisera joango den, jakin dutenean Mamutxoren gurasoak han daudela preso; *Sorgintxoren adiskide debekatua* da saileko hirugarrena, non jakingo dugun zein bihozbera den Sorgintxo, teorian gaiztoa izan behar lukeenean; *Frankitxoren maskota berria* orain arteko azken istorioan herensuge erraldoi batek hiri osoa izuikaraz beteko du.

Liburuotako bat irakurriz gero, ondo pasatzeaz gainera, seguru besteak ere eskuratu nahiko dituzula, eta munstro txikien adiskide egin. Eta guztien artean, zein da zure munstro faboritoa?

TERESA LARREA
Kazetaria

TANTANFAN

CON ESTAS AGENDAS TAN MOLONAS TE ENTRARÁN GANAS DE QUE EMPIECE EL CURSO*
¡NO TE QUEDES SIN LA TUYA!

* No nos hacemos responsables de que pilles la agenda y te vengan las ganas de volver al cole.
Aun así, te prometemos que serás el más guay de la clase.

KATTA

Ipuin arin eta dibertigarrietara eramandako basoko lagun-talde baten abenturak, lehen irakurleen gozagarri eta jostagarri

Katta urtxintxa eta bere lagunak izango dira liburudendetan aurkituko duzuen bilduma berriaren protagonista. Lehenengo bi ipuinak argitaratuak daude: *Eskolara* eta *Altxorra,* eta berandu baino lehen sorta osatzera etorriko diren beste ipuinak eskuragai izango dituzue. **Miren Agur Meabe** idazlea buru-belarri ari da basoan bizi den lagun-koadrila honen istorioak sortzen, eta bien bitartean, Lotura Films-eko marrazkilariak arkatz eta margoak dantzan, ilustrazio ikusgarriak egiten ari dira, pertsonaia hauen guztien samurtasuna, umorea, hunkidura, larritasuna, tristura eta beste hamaika emozio adierazteko.

Katta urtxintxa jakinguratsua, bizkorra, sentibera, ekintzailea nahiz kontenplatiboa da, baina lagunkoia da batez ere, eta lagun artekoa; horregatik ez dago inoiz bakarrik: lagun ditu Ariela basurde pinpirina, Bertol hartz baldar antzekoa, Gaxuxa azeri bihurria, Ttotto eta Potto sugandila bikiak, Mozart txantxangorri artista, Greta tximeleta tristea, besteak mimatzen dituen Patziku trikua, eta bidean, han eta hemen, ezagutuko dituzten hamaika lagun.

Beren esperientziek badute antzekotasuna umeen esperientziekin, eta euren pentsamendu magikoa beti dago presente. Errealitatearen eta fantasiaren arteko muga oraindik ere lauso izanik, zehaztugabetasun horrek jokoa emango du nolanahiko egoerak irudikatzeko. Sare zizare magikoak ere leku nabarmena du ipuinotan: Kattaren buztanean agertuko da, edo belarrian, bere izaeraren luzapena delako. Kattak bakarrik ikusten eta aditzen duen laguna da, nolabait, senarekin eta barne-ahotsarekin konpara daitekeena.

Helduek irakurtzeko, helduekin irakurtzeko, eta lehen irakurleek lehenengo urratsak emateko pentsatutako irakurgaiak dira, esaldi labur eta paragrafo neurtuez josiak, horiek apailatzeko, gatza, errimatxoak, hotsitzak, abesti zatiak eta koplaren bat ahaztu gabe.

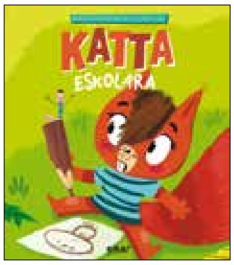

KATTA
ESKOLARA
Miren Agur Meabe · Lotura films
ELKAR

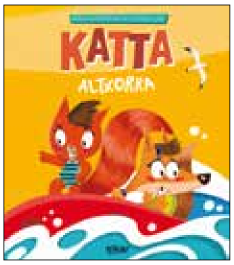

KATTA
TXANGOA
Miren Agur Meabe · Lotura films
ELKAR

GAXUXA PATZIKU BERTOL ARIELA MOZART GRETA POTTO TTOTTO

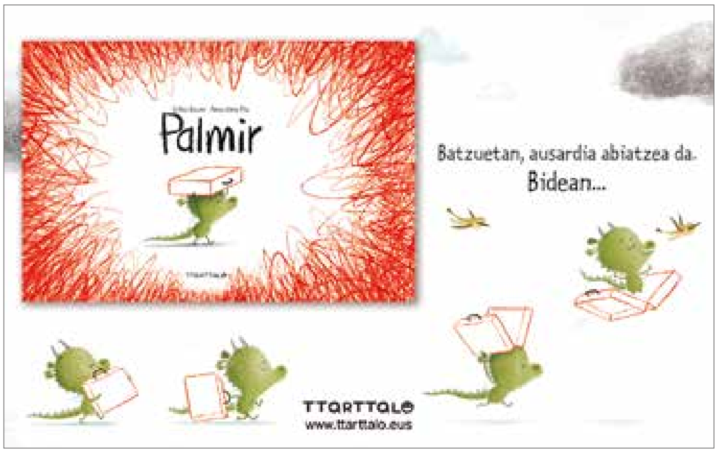

+2

FANCY NANCY CLANCY. LIBROAVENTURAS: LIBRO-JUEGO
AAVV
DISNEY

Un libro para leer... ¡y jugar! ¡Explora el universo de Fancy Nancy Clancy con LibroAventuras! Lee las historias y diviértete con las figuritas y el tapete gigante.

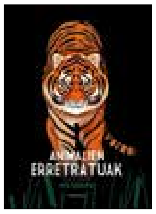

ANIMALIEN ERRETRATUAK
Lucie Brunellière
TTARTTALO

Formato erraldoiko liburu honek animalien irudiak biltzen ditu: etxekoak eta basatiak, txikiak eta handiak, mantsoak eta oldarkorrak... Estudioko argazkien itxura duten 30 erretratu soil bezain dotore.

+2

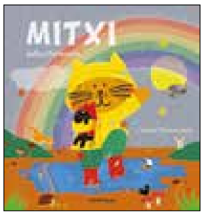

MITXI UDAZKENEAN
Anita Bijsterbosch
TTARTTALO

Udazkena da. Zuhaitzean, sagarrak onduak daude, eta lurra hostoz, gaztainaz eta ezkurrez estalita dago. Mitxi eta Ilun kanpora joan dira euripean jolastera. Eta neka-neka eginda amaitu dute eguna.

+4

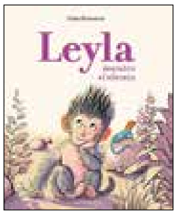

LEYLA DESCUBRE EL SILENCIO
Galia Bernstein
ASTRONAVE

Leyla tiene una familia muy grande. Hacen mucho ruido, son quisquillosos y ella, en ocasiones, necesita un descanso. Con la ayuda de un nuevo amigo, ¿encontrará algo de paz y tranquilidad?

BENITO LERTXUNDI NAIZ
Antton Kazabon
DENONARTEAN

Benito Lertxundi aspalditik dabil herriz herri, plazaz plaza kantari. Bere ahots gozoari eta bere gitarraren soinu atseginari esker, kantu zoragarriak eskaintzen dizkigu. Ezagutu nahi al duzue Orioko kantari handia?

GURE FAMILIA
Miren Amuriza
ELKAR

Eguzki, eguzki, eguzki-lilia, ezagutzen al duzu gure familia? Eraiki, eraiki, eraiki egin dugu… Gaztelu, gaztelu, gaztelua dirudi….

+4

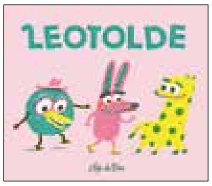

LEOTOLDE
Olga de Dios
DENONARTEAN

Leotolde fantasiazko abentura bat da, zure sormenaren ahalmenari esker iritsiko dena amaierara. Adiskidetasunetik abiatzen den bidaia honetan, ikusi ahal izango dugu esperientziek hazten laguntzen digutela.

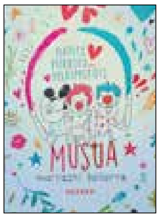

MUSUA. MARRAZKI TAILERRA
Porrotx, Pirritx eta Marimotots
KATXIPORRETA

Haurrari sormen proposamena egin nahi dio liburuxka honek, margotzeaz gain, marraztu, moztu, itsatsi, txotxongiloak egin… ditzan. Aurrekoz atzera eta atzekoz aurrera egiten disfrutatzekoa.

BETI BEZALA, EZER EZ?
Christian Voltz
PAMIELA-KALANDRAKA

Bizitzan, pazientzia handia behar da gauza guztietarako. Eta horixe erakusten digu Louis jaunak egunero, berak sartutako hazia ureztatu, eta ernetzeko zain dagoen bitartean.

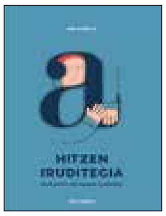

HITZEN IRUDITEGIA. EUSKARAREN EDERTASUNA IRUDIKATUZ
Ane Arzelus
DENONARTEAN

Hitzak eta irudiak, irudimena eta hizkera beti egon dira estu-estu lotuta. Gure hizkuntzak gauzak izendatzeko duen moduari egin nahi dio so, ilustrazioen bidez irudikatuz nola antzematen den mundua euskaraz.

+6

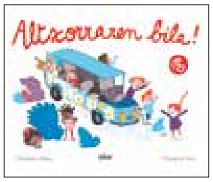

ALTXORRAREN BILA!
Maialen Alfaro
ELKAR

Istorioa bizitzeak aukera emanen dio haurrari bere sentsazioak entzuteko, tentsioak kanporatzeko, hatsa hartzen ikasteko... Igo autobusean eta etorri gurekin altxorraren bila, ea nolakoa izanen den!

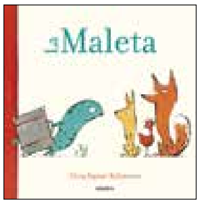

LA MALETA
Chris Naylor-Ballesteros
LA GALERA

Cuando un día un extranjero llega con solo una maleta, todo el mundo empieza a hacerse preguntas. ¿Por qué está aquí? ¿De dónde viene? ¿Qué lleva en la maleta? Una historia poderosa sobre los refugiados.

MARIMATRAKAK. PROBLEMAK BIDERKATZEN
Ana Jaka
ELKAR

Askatasunean eta aurreiritzirik gabeko haurtzaroaren aldarrikapena egingo dute neska alai, bihurri eta jakingura pareak. Noak eta Leak gogora ekarriko digute hazteak berarekin dakartzan pozak.

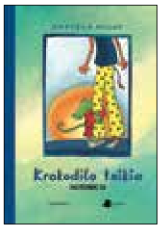

KROKODILO TXIKIA MAITEMINDU DA
Daniela Kulot
PAMIELA-KALANDRAKA

Krokodilo eta Jirafaren bildumako lehen alea da. Bi pertsonaia hauek elkarrekin maitemindu eta bikote bitxia osatzen dute. Itxuraz, beren bikoteharremana zaila izan liteke; izan ere, badute desberdintasun nabarmen bat: altuera.

+6

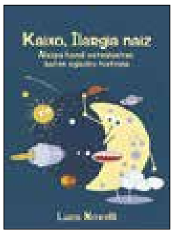

KAIXO, ILARGIA NAIZ. AHIZPA HANDI ESTRALURTAR BATEN EGIAZKO HISTORIA
Luca Novelli
MEZULARI

Gugandik hurbilen dagoen gorputz zerutiar magikoenaren benetako historia zoragarria. Denbora markatzen du eta ozeanoak haren arabera dabiltza. Airerik ez dauka, baina bai bihotz bero-beroa.

TITIRIMARI
Maurizio A. C. Quarello
TXALAPARTA

Atzobezperako erreinuan bizi da Titirimari. Haren amak, Mandolina erreginak, nahiko luke printzesak andereño manerak izan ditzan eta ongi ezkondu dadin. Baina alabak ez ditu amaren amets berak, eta bereak bizi nahi ditu.

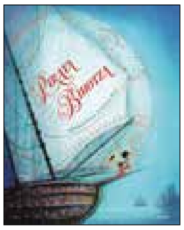

PIRATA BIHOTZA
Sebastien Perez
IBAIZABAL

Luis piraten seme eta iloba ausartak bere etorkizuna eraiki behar du eta, beraz, bere itsasontzian itsasoratzeko eguna iritsi zaio. Pixkanaka, gero eta helduagoa izango da, harik eta izua eragiten duen pirata handia bilakatu arte.

+8

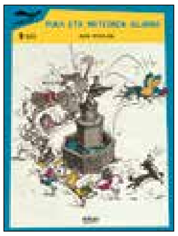

PUKA ETA MATEOREN OILARRA
Jokin Mitxelena
ELKAR

Puka artzain-txakurraren lagunek gaurkoan ez daukate plan onik. Marina Mostaza, Nora Ketchup, Kepa Piper, Blas Amuarrain eta Lizar Txanpu erabat aspertuta daude. Ondo pasatzen ari den bakarra Puka da.

+8

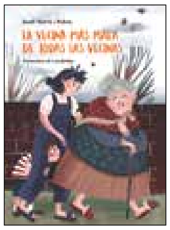

LA VECINA MÁS MALA DE TODAS LAS VECINAS
Jordi Sierra i Fabra
LA GALERA

Nacho tiene diez años y se acaba de cambiar de piso. Cambio de barrio, cambio de vecinos... sus padres están encantados. Sobre todo con la vecina de abajo, una viejecita encantadora. Pero Nacho no lo ve igual.

+10

LEHENENGO MUSUAREN ZAIN
Antton Kazabon
ELKAR

Aimar bizi den etxe-blokea bizi-bizia da. Bizilagun gutxi izan arren, beti daukate saltsaren bat. Aimar askotan arduratzen da Maria eta Junkal alabaren katua zaintzeaz, eta ordainetan, gainera, azken boladan, diru pixka bat ere ematen diote.

+12

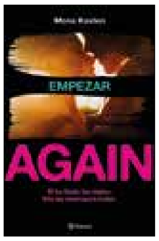

AGAIN. EMPEZAR
Mona Kasten
PLANETA

Amar es volver a empezar. Nuevo nombre, nuevo peinado, nueva ciudad. Allie Harper, de diecinueve años, es nueva en Woodshill. Acaba de empezar las clases en la universidad y necesita encontrar piso desesperadamente.

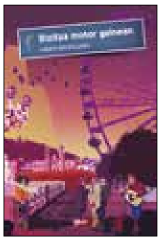

BIZITZA MOTOR GAINEAN
Xabier Mendiguren
ELKAR

18 urte ditu Ainarak. Amaitua du Batxilergoa, baina ez du garbi ikusten zer egin bizitzan eta, amari aurre eginez, ikasketak alde batera utzi eta amonaren etxera joango da bolada baterako. Handik lagun bati idatziko dizkio gutunak.

NOBEDADEAK

liburuak

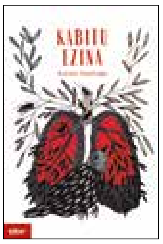

KABITU EZINA
Aintzane Usandizaga
ELKAR

Zortzi istorio idatzi ditu Aintzane Usandizagak bere lehenengo liburu honetan; egunerokotasun grisean zirrikituak eta giza harremanetan arrakalak bilatzen dituzten ipuinak, jendeei eta egoerei begirada zorrotz eta sakona eskaintzen dakitenak.

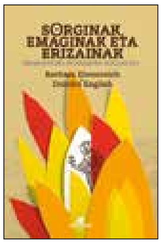

SORGINAK, EMAGINAK ETA ERIZAINAK. EMAKUMEZKO SENDARIEN HISTORIA BAT
Barbara Ehrenreich / Deirdre English
KATAKRAK

Emakumeek beti jakin dute sendatzen. Eurak izan ziren lehenengo osagileak eta anatomistak. Mendez mende titulurik gabeko mediku gisa jardun zuten. Medikuntza emakumeen herentziaren parte bat da.

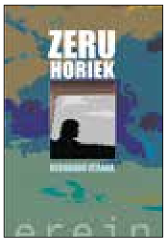

ZERU HORIEK
Bernardo Atxaga
EREIN

Atxagaren lan txalotu honen berrargitalpena. Narrazio honetan sei orduko bidaia bat kontatzen zaigu, kartzelan lau urte egon ondoren hogeita hamazazpi urteko emakume batek egiten duena Bartzelonatik jaioterriraino, Bilboraino.

ISILTASUNAREN ITSASARGIA
Ibon Martin
ELKAR

Leire Altuna idazlea La Platako itsasargian bizi da, baina bat-batean odolezko zurrunbilo batean sartua ikusiko du bere burua, etxe atarian emakume baten gorpua agertzen denean, sabela husturik, eta bera heriotza horren susmagarri bihurtua.

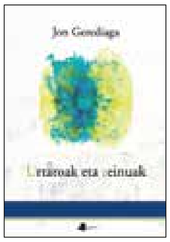

URTAROAK ETA ZEINUAK
Jon Gerediaga
PAMIELA

Nonbait, halabeharrez, lurrun arrotz baten urak bizitza emango dio hautsari, liken distiratsu batek piztuko ditu harriak, goroldioak biguntuko ditu ertzak, ugalduko da belarra mendi eta ibar lehorretan, erliebea zorroztuko dute zuhaitzek.

MAITASUN KEINU BAT BESTERIK EZ
Hasier Arraiz
EREIN

Euskal literaturan eratutako azken narratzaile belaunaldiarekin topo egingo du irakurleak, baita literatura (eta kultura, oro har) ulertzeko modu zehatz batekin ere. Kultura ere errealitateari aldaketak eragiteko eremua izan daiteke.

IZUAREN OSTEKO GOGOETA. ISLAMISMOA ETA TEORIA KRITIKOA EZKERREAN
Susan Buck-Morss
KATAKRAK

Susan Buck-Morssek ikusarazten digu musulmanak auzokideak ditugula: ez direla fundamentalista fanatikoak, modernitatearekin lotzeko gaitasunik gabekoak, baizik eta gure arazo global berak dituen jendea.

FEMINISMOA %99AREN ALDE. MANIFESTU BAT
Cinzia Arruzza, Tithi Bhattacharya, Nancy Fraser
TXALAPARTA

Etxebizitza eskuragaitzak, soldata ziztrinak, osasun arreta desegokia, mugako poliziak, klimaaldaketa... Hauek ez dira normalean feministek jorratzen dituzten gaiak. Baina ez al dira mundu osoko emakume gehienentzako arazo nagusiak?

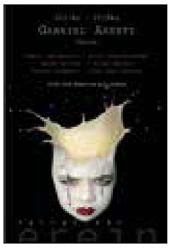

2017KO-2018KO GABRIEL ARESTI SARIAK
Batzuen artean
EREIN

Bilboko Udalaren Gabriel Aresti ipuin lehiaketako 2017 eta 2018ko narrazio sarituak dakartza bolumen honek. Amaia Lekunberri, Aritz Gorrotxategi, Nerea Arrien, Gilen Mejuto, Garazi Esnaola eta Juan Luis Zabalaren testuak plazaratu ditu.

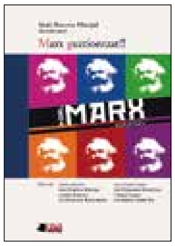

MARX GUZTIONTZAT!!!
Iñaki Barcena (koord)
PAMIELA

Karl Marxen jaiotzaren bigarren mendeurrenaren aitzakiarekin, EHUko talde batek ekitaldi unibertsitario bat antolatu zuen. Hemen, topaketa haien emaitza.

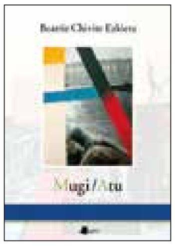

MUGI/ATU
Beatriz Chivite
PAMIELA

Hitzak eta irudiak trebeki uztartzen dituen poetaren sorkuntza da. Giza-arnasa mugagabean dabilenaren taupada bezain sinesgarri den lekukotasun poetikoa, minimalista, pintzeladak bailiran.

ZORIONEKO FAMILIA
Iñaki Irasizabal
ELKAR

Ipuin bilduma sendo eta mamitsua, familia foku eta gunetzat hartuta. Gozotik gutxi eta gazitik ugari dute hemengo istorioek. Protagonistak, berriz, ez dira ondo egokitzen bere ingurura, gauzak ondo egiten saiatu arren hanka sartzen dute…

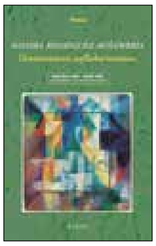

OROIMENAREN XAFLAKORTASUNAZ
Paloma Rodriguez-Miñambres
EREIN

Blas de Otero-Bilbo Uria poesia sariaren irabazlea. Iradokizuna eta gai-batasuna dira lanaren bertuterik aipagarrienak. Autoreak zenbait mito klasiko erabiltzen ditu, egunerokotasun antiheroiarekin elkartuz.

EUSKAL HIZTEGI HISTORIKO ETIMOLOGIKOA
Batzuen artean
EUSKALTZAINDIA

Hiztegi etimologikoa hizkuntzaren barne historia aplikatua baizik ez da, hots, fonologia-, morfologia-, dialektologia-, sintaxi diakronikoan… oinarritu eta hitzen inguruan antolatutako hizkuntzaren historiaren ikerketa eta azalpena.

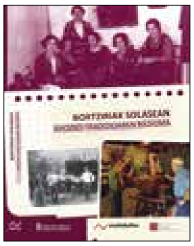

BORTZIRIAK SOLASEAN. AHOZKO TRADIZIOAREN BILDUMA (+DVD)
Maite Lakar / Nora Iriarte
EUSKOKULTUR

XXI. mendearen hasieran Bortzirietako ondare inmateriala biltzeko lanak egin zituzten. Hemen dago orduan batutakoa: garai bateko bizimodua, lanbideak, sinesmenak, mitologia, kontrabandoa, ipuinak, bertsoak, kantuak...

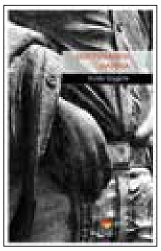

BERTSOAREN HARRIA
Koldo Izagirre
LANKU

Asteasun Pello Errota, Leitzan Lasarte, Hernanin Txirrita, Oiartzunen Uztapeide, Ahetzen Mattin, Bilbon Balendin Enbeita... Hogeita bat bertsolari dauzkagu Euskal Herrian zehar utziak, mutu.

GAUEZ HARRIZKO ZUBIAREN AZPIAN
Leo Perutz
ELKAR

XVI. mendean Pragan girotutako istorio sorta bat. Bertan agertzen dira kaleko musikariak, alkimistak, errabinoak, gortesauak, bufoiak, maitaleak... Apurka, baina, argumentu ondo lotua duen zinezko eleberri historiko bat agertuko zaigu.

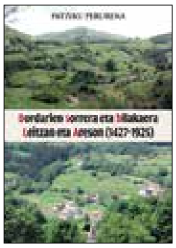

BORDARIEN SORRERA ETA BILAKAERA LEITZAN ETA ARESON (1427-1925)
Patziku Perurena
PAMIELA

Liburu honi esker, pozik eskaintzen dizugu orain arte gai honetaz egin den azterlanik zehatzena. Horregatik geratuko dira Leitza eta Areso, betirako aitzindari Nafarroan, eta are Euskal Herrian, honetaz lehendik esandako kontu zuri asko gorritzen.

NOVEDADES

libros

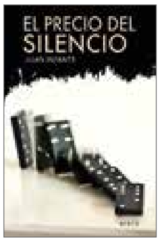

EL PRECIO DEL SILENCIO
Juan Infante
EREIN

Han transcurrido tres años desde el secuestro de Lucía, la hija de Gorostiola, y hoy nos toca despedirlo. El gran capo ha muerto. Tomás Garrincha vive muy tranquilo desde entonces, pero su vida volverá a complicarse.

EN PAÍS EXTRAÑO
Mikel Antza
TXALAPARTA

En esta novela, el escritor, exiliado primero, comprometido en la lucha por la liberación de su país después y encarcelado como consecuencia de ello, reflexiona en una celda de castigo sobre su condición presente y su incierto futuro.

Y SIN EMBARGO FUNCIONA
Jesús Maria Eraña
NAVEUS

Pedro, médico oncólogo, recibe información sobre un descubrimiento que podría ser clave para librarse de las más terribles enfermedades. La trama se convierte en un thriller donde irrumpirán los grandes intereses económicos.

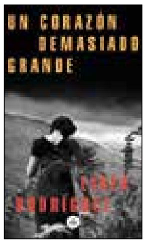

UN CORAZÓN DEMASIADO GRANDE
Eider Rodriguez
RANDOM HOUSE

Los relatos de Eider Rodríguez tienen la virtud de dejar una profunda huella en la mente del lector. Su voz inclemente indaga en la cotidianidad de la clase media vasca y en las ruindades de un territorio humano reconocible por todos.

LA VIDA TE ESTÁ ESPERANDO
Javier Iriondo Narvaiza
ZENITH

A Sofía le comunican que le quedan pocos meses de vida. A partir de ese momento, Sofía inicia un camino de transformación personal en el que todo su mundo cobra un nuevo sentido.

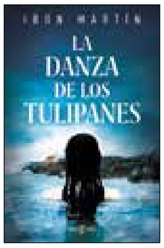

LA DANZA DE LOS TULIPANES
Ibon Martín
PLAZA & JANÉS

Natalia, conocida periodista, es arrollada por el tren que cubre la línea de Urdaibai. El conductor de la máquina es su marido. El comisario de la localidad, su amante. La víctima ha sido fijada a la vía con un delicado tulipán entre sus manos.

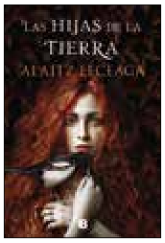

LAS HIJAS DE LA TIERRA
Alaitz Leceaga
B EDICIONES

Año 1889, La Rioja. Mientras las grandes bodegas de la región comienzan su edad dorada, Gloria -la joven hija del propietario de Las Urracas- languidece en la vieja mansión familiar, viendo aproximarse otro otoño sin cosecha.

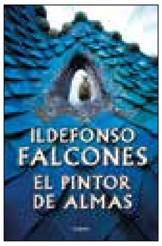

EL PINTOR DE ALMAS
Ildefonso Falcones
GRIJALBO

Después de vender más de 10 millones de ejemplares Ildefonso Falcones vuelve con una fascinante novela. Una poderosa historia de amor, pasión por el arte, revueltas sociales y venganza en la Barcelona modernista.

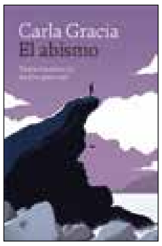

EL ABISMO
Carla Gracia
CÁTEDRA

Octavi Fontseca está en crisis: su matrimonio se desmorona y es incapaz de escribir. Apenas queda rastro del escritor que se erigió en la voz de una generación. Su editor le propone publicar con su nombre un manuscrito que nunca escribió.

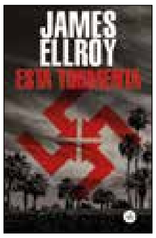

ESTA TORMENTA
James Ellroy
RANDOM HOUSE

James Ellroy retoma la historia de Perfidia con esta brutal entrega del segundo Cuarteto de Los Ángeles. Enero de 1942. En Griffith Park un cadáver queda al descubierto tras un corrimiento de tierra.

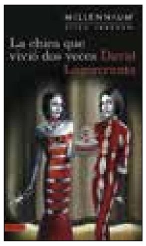

LA CHICA QUE VIVIÓ DOS VECES (SERIE MILLENNIUM 6)
David Lagercratz
DESTINO

Lisbeth Salander está preparada para la batalla final contra la única persona que, siendo idéntica a ella, es su opuesta en todo: su hermana Camilla. Pero esta vez, Lisbeth tomará la iniciativa.

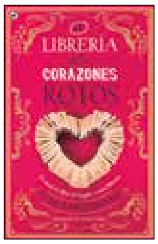

LA LIBRERÍA DE LOS CORAZONES SOLITARIOS
Robert Hillman
SUMA DE LETRAS

La novela perfecta para quien haya tenido el corazón roto alguna vez, para quien haya conseguido recomponerlo y para quien se lo haya dejado alguna vez en una librería.

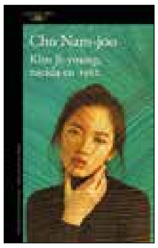

KIM JI-YOUNG, NACIDA EN 1982
Cho Nam-Joo
ALFAGUARA

Su nombre es Kim Ji-young. Tiene 33 años y el nombre más común de Corea. Su historia ha incendiado Asia entera.

LA MUJER QUE SALVABA A LOS NIÑOS
Clare Mulley
ALIENTA

Este libro constata la diferencia que puede marcar una sola mujer. Una biografía galardonada que devuelve a la vida a esta humilde revolucionaria, Eglantyne Jebb, cuyo coraje y pasión ayudaron a tantos niños, y cuya corta vida dejó un duradero legado.

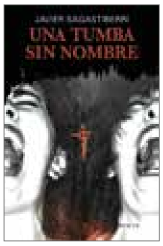

UNA TUMBA SIN NOMBRE
Javier Sagastiberri
EREIN

Arantza Rentería ha desaparecido. Su compañera, Itziar Elcoro, va al Goierri a investigar el asesinato de Ernesto Compson, el líder de una comunidad anarquista nacida al calor de las revueltas que culminaron en el movimiento 15-M.

YO TENÍA UNA ISLA
Lorenza Pieri
NAVONA

Dos hermanas nacidas en una isla con menos de mil habitantes, una madre combativa y un padre hedonista, una abuela partisana, un muchacho asilvestrado. Un relato de cuatro décadas que tiene como centro geográfico, político y sentimental la isla del Giglio.

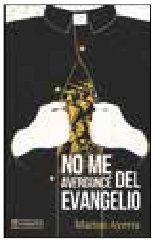

NO ME AVERGONCÉ DEL EVANGELIO
Marino Ayerra
TXALAPARTA

Publicado originariamente en Buenos Aires en 1958, este libro describe la represión ejercida en Altsasu por el bando franquista a través de los ojos de un testigo cualificado, el párroco Marino Ayerra.

LAVA Y CENIZA. EL VOLCÁN DE LA SOLIDARIDAD VASCA
Txema García
TXERTOA

El 19 de julio de 1979 las tropas del Frente Sandinista entraron en Managua. Era el cénit de la última revolución triunfante del siglo XX. Han pasado cuatro décadas, tiempo suficiente para una mirada retrospectiva sobre lo que ha dado de sí.

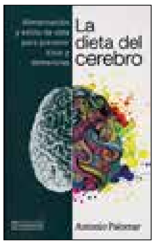

LA DIETA DEL CEREBRO
Antonio Palomar
TXALAPARTA

El médico Antonio Palomar vuelve con un tema acuciante: la prevención del Alzheimer, las demencias y el ictus. Esta guía recoge los últimos descubrimientos científicos y los aplica a nuestra dieta y nuestro estilo de vida.

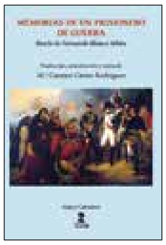

MEMORIAS DE UN PRISIONERO DE GUERRA. DIARIO DE FERNANDO BLANCO WHITE
Fernando Blanco White
ALFAR

Diario de Fernando Blanco Crespo, conocido como Fernando Blanco White (1786-1849), prisionero del ejército napoleónico durante seis años, hasta su fuga, su refugio en Inglaterra y su retorno a Sevilla en 1816.

HISTORIA VISUAL DE LA INTELIGENCIA
José Antonio Marina
CONECTA

¿Qué pensaría de la humanidad un extraterrestre que llegara hoy a nuestro planeta? De la mano del singular Usbek, José Antonio Marina nos sumerge en la apasionante aventura de la inteligencia humana.

MARVEL, LA ENCICLOPEDIA
AAVV
DK

Esta magnífica guía del universo Marvel presenta más de 1.200 personajes. Vienen representados con ilustraciones de los mejores artistas de la compañía y acompañados de detallados perfiles. Introducción de Stan Lee.

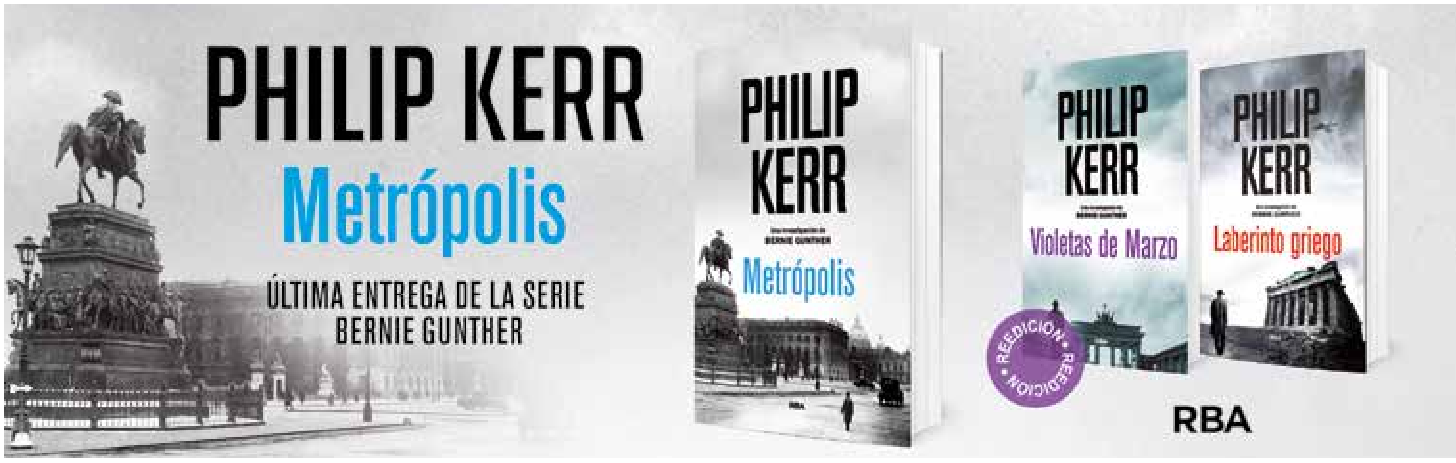

NOBEDADEAK
musika

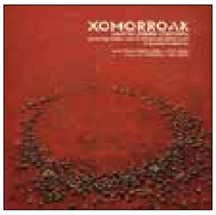

XOMORROAK
Juantxo Zeberio Etxetxipia
JUANTXO ZEBERIO

DESKONTUA %10

Umama!!, *Umama 2* eta *Eguberri Umama* diskoen ostean, Juantxo Zeberio Etxetxipia pianistak disko berria grabatu du, oraingoan haur abesbatzekin. Energiaz, gaztetasunez eta emozioz beteriko proposamen fresko eta berezia osatu du.

EL AZOGUE
Marea
WARNER MUSIC

Séptimo disco de estudio de Marea. Los de Berriozar, mostrando una vez más su innato respeto por las canciones y por el rock en general, vuelven como se fueron, en atemporal estado de ebullición tras tomarse su tiempo para rumiar.

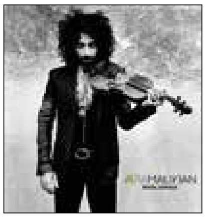

ROYAL GARAGE (2 CD)
Aran Malikian
UNIVERSAL

Album doble en el que el violinista hace un recorrido por los garajes de las grandes ciudades que han dejado impronta en su estilo y corazón a lo largo de su carrera.

LAU
Alos Quartet
ALOS QUARTET

DESKONTUA %10

Hogei urteko ibilbide oparoa ospatzeko, Alos Quartet hari laukoteak diskoa kaleratu du. Hamasei doinu berriz osatua, luxuzko kolaboratzaileak bildu ditu taldeak: besteak beste, Izaro, Oreka TX, Iñigo Egia eta Juan Carlos Cambas.

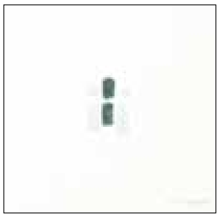

TRIPTICS III-IV (EUSKARAZZ ETA BOUQUET)
Hibai
GAZTELUPEKO HOTSAK

DESKONTUA %10

Euskarazz eta Bouquet triptikoek osatzen dute diskoa. Lehenengoan, euskal kantugintza berritu duten egileek jorratutako ildoarekin lotzen dira konposizioak. Bouquet-eko hiru abestiak, berriz, Loraldia jaialdirako sortu ditu Etxebarriak.

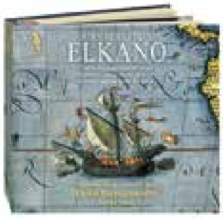

JUAN SEBASTIAN ELKANO (2 CD+LIBRO)
Euskal Barrokensemble / Enrike Solinis
SONJADE

La cultura marítima vasca de la que es hijo Juan Sebastian Elkano como capitán de un viaje musical a través del mundo y su tiempo. Euskal Barrokensemble presenta un programa que rememora la efeméride de esta primera vuelta al mundo.

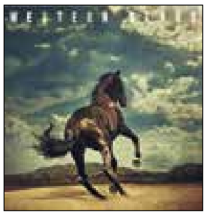

WESTERN STARS
Bruce Springsteen
SONY BMG ARIOLA

Bost urte geroago, disko berriarekin dator Springsteen. Hamahiru kantu dakartza, Kaliforniako 60 eta 70. hamarkadetako pop doinuetatik eratorrita. “Pertsonaiak oinarri dituzten kantetara itzuli naiz, orkestra moldaketa izugarriekin”, esan du The Bossek.

DVD-AK

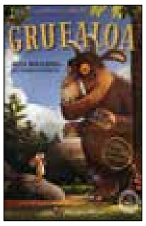

GRUFALOA
Batzuk
RITA & LUCA FILMS

DESKONTUA %10

Grufaloa ze animalia den erakusten digun film hau animazio pelikula onenaren Oscar sarietarako hautatu zuten. Hiru eta sei urte arteko umeei zuzenduta dago. Euskaraz, gaztelaniaz eta katalaneraz ikus daiteke.

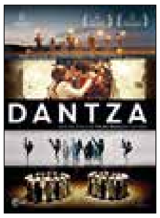

DANTZA
Telmo Esnal
KARMA

Telmo Esnalen film txalotua liburu-dendetara heldu da. Gai unibertsalak, sinbologia berezi batez jantziak. Dantza tradizionalen unibertso hipnotikoari dagokiona. Tradizioari, lurrari, haren jendeari, mitoei eta ohiturei egindako kantu poetiko bat.

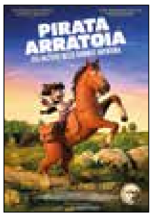

PIRATA ARRATOIA ETA HAZTEKO BESTE HAINBAT ABENTURA
Batzuk
RITA & LUCA FILMS

DESKONTUA %10

Pirata arratoia bidelapur guztien gozozaleena da. Bere zaldiaren gainean, bidetik aurkitzen dituen bidaiarien janaria lapurtzen du. Baina egun batean hura baino maltzurragoa den norbaitekin gurutzatuko da. Hiru urtetik gorako umeentzat.

+3

JUEGO DE RECONOCIMIENTO TÁCTIL MEMORY TOUCH

+3 urte | JANOD

Sartu eskua boltsa barruan eta aurkitu jokoaren kartoian ageri diren lau piezak. Ukitu besterik ezin da egin! Baina adi, tartean tranpatxoa ere badago eta!

+6

HITZ JARIOA

+6 urte | LÚDILO

Aurpegi biko karta joko dibertigarria. Alde batean jokoaren hamar atalak agertzen dira eta bestean kolore desberdineko hiru hizki. Ea nor den kartak dakarren atalaren barruan hizki horretatik hasten den hitza asmatzen.

+6

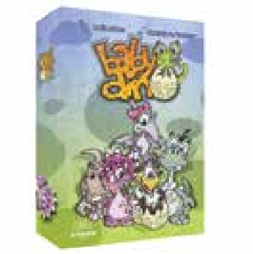

BABYDINO

+6 años | ATOMO GAMES

Juego de gestión de dados, donde hay que ir rompiendo trozos del cascarón para posteriormente ubicar las partes de tu dino bebé según vamos creando los huecos.

+7

CUBISSIMO

+7 años | DJECO

Cubissimo consiste en reconstruir un cubo perfecto con 7 piezas de madera. 30 cartas de desafío muestran las posiciones desde las cuales debes empezar a construir el cubo. ¡Entrena tu cerebro!

+8

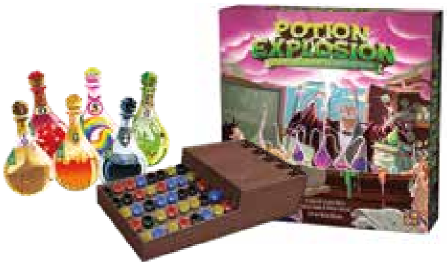

POTION EXPLOSION

+ 8 años | ASMODEE

Las reglas son las habituales: para completar tus pociones, coge los ingredientes del dispensador que se encuentra en el laboratorio de pociones. ¡Ten en cuenta que las explosiones que provoques pueden resultar útiles!

+8

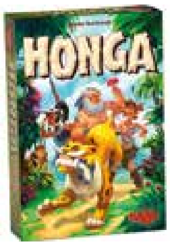

HONGA

+8 urte | HABA

Sable horzdunen leinua buruzagi bila dabil. Jaki gehien batzen dituenak, elkartrukaketak arrakastaz egiten dituenak eta natura-ren jainko zaharrak gurtzen dituenak mereziko du buruzagitza.

+8

HARRY POTTER * TRIVIAL BITE

+8 años | RAVENSBURGER

Esta edición de Trivial Pursuit contiene preguntas basadas en las películas de Harry Potter, algunas de las cuales desafiarían incluso a los magos más inteligentes.

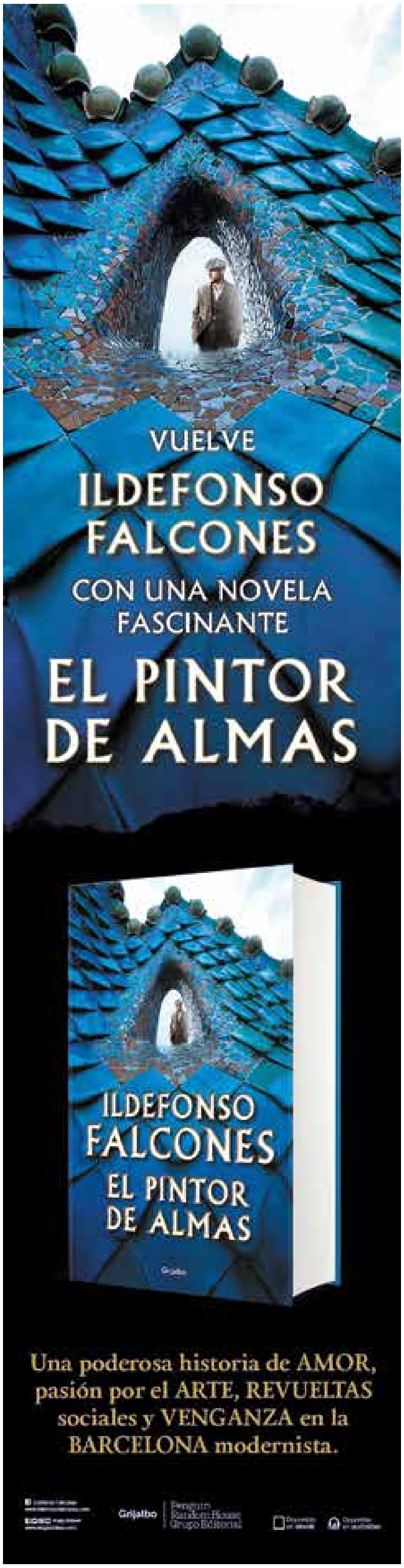

Zure
ikasturterako
beharrezko guztia

Todo
lo necesario
para tu nuevo
curso

elkar

www.elkar.eus